ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

10 красавіка 1998 г. пятніца, № 81 (23432)

ПРЭЗІДЭНТ ЯШЧЭ РАЗ ПАЦВЕРДЗІЎ НЕДАТЫКАЛЬНАСЦЬ АСНОЎНАГА ЗАКОНА КРАІНЫ

Праблема наладжвання партнёрскіх узаемаадносінаў паміж Беларуссю і міжнароднымі еўрапейскімі арганізацыямі, а таксама асобныя аспекты палітычнай і сацыяльнай сітуацыі ў нашай краіне абмяркоўваліся ў ходзе сустрэчы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі з кіраўніком кансультатыўна-наглядальнай групы АБСЕ ў Беларусі паслом Хансам-Георгам Вікам.

У гутарцы, якая прайшла 9 красавіка ў рэзідэнцыі беларускага прэзідэнта ў Мінску, прыняў удзел таксама міністр замежных спраў рэспублікі Іван Антановіч.

У самым пачатку сустрэчы, звяртаючыся да прадстаўнікоў СМІ, якія прысутнічалі ў зале для перагавораў, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што шматлікія каментарыі ў прэсе адносна «лёсаноснага» характару гэтых перагавораў, за якімі нібыта адбудзецца змяненне палітычнага курсу краіны, не маюць сур'ёзнай падставы. «Цяпер дзеючая Канстытуцыя недатыкальная, паколькі можа быць зменена толькі самім народам», — заявіў прэзідэнт.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка выказаў сваё імкненне ўважліва прыслухоўвацца да рэкамендацый членаў кансультатыўна-наглядальнай групы АБСЕ і пана Віка ў прыватнасці. «Галоўнае, каб кіраўнік групы АБСЕ захоўваў тую аб'ектыўнасць, якая была ўласціва яму да гэтага часу. Калі не будзе аб'ектыўнасці, у нас не будзе і агульнай мовы», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Пасол Вік у сваю чаргу выказаў упэўненасць, што Беларусь знаходзіцца на шляху да станаўлення дэмакратычнага плюралізму як формы палітычнага ладу дзяржавы. «Я спадзяюся, што ўзаемаадносіны Беларусі з Еўропай будуць паляпшацца», — сказаў ён.

Вадзім МІЛІЦЫН, БЕЛТА.

ПРАВЯДЗЕННЕ ПАРЛАМЕНЦКІХ ВЫБАРАЎ У БЕЛАРУСІ ЗНАХОДЗІЦЦА Ў ВЫКЛЮЧНАЙ КАМПЕТЭНЦЫІ МІНСКА

Віцэ-спікер Вярхоўнага Савета 13-га склікання Генадзь Карпенка 7 красавіка паведаміў журналістам, што, паводле яго звестак, прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка вырашыў правесці датэрміновыя парламенцкія выбары ўжо ў лістападзе гэтага года.

Паводле інфармацыі Генадзя Карпенкі, у гутарцы з кіраўніком беларускай дзяржавы Іван Рыбкін перадаў беларускаму прэзідэнту пажаданне Барыса Ельцына аб правядзенні новых парламенцкіх выбараў у Беларусі ў мэтах выхаду з палітычнага тупіка. Прычым згадзіцца на гэта прэзідэнт рэспублікі павінен да наступнага саміта кіраўнікоў дзяржаў Садружнасці.

У сувязі з гэтым прэс-сакратар Барыса Ельцына Сяргей Ястржэмбскі выступіў з заявай. Каменціруючы сцвярджэнні былога віцэ-спікера Вярхоўнага Савета Беларусі Генадзя Карпенкі аб тым, што ў асабістым пасланні прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына, якое было перададзена Іванам Рыбкіным беларускаму лідэру 2 красавіка, быццам бы змяшчалася ініцыятыва правядзення новых парламенцкіх выбараў у рэспубліцы ў лістападзе гэтага года, Ястржэмбскі заявіў, што правядзенне выбараў у парламент Беларусі «знаходзіцца ў выключнай кампетэнцыі Мінска».

Сяргей Ястржэмбскі ў заяве адзначыў, што «пытанні ўнутрыпалітычнага жыцця Беларусі ў вусным пасланні не ўзнімаліся».

БЕЛТА.

Першыя кветкі вясны — Фота IREX/ProMedia.

ПРЭЗІДЭНТ ПАТРАБУЕ ЎЗМАЦНІЦЬ КАНТРОЛЬ ЗА СВОЕЧАСОВАСЦЮ ПЛАЦЯЖОЎ У БЮДЖЭТ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Р. Лукашэнка 8 красавіка 1998 года прыняў са справаздачай міністра фінансаў М. П. Корбута. Як паведаміла прэс-служба кіраўніка дзяржавы, міністр далажыў прэзідэнту вынікі выканання рэспубліканскага бюджэту за першы квартал гэтага года. А. Р. Лукашэнка даручыў Міністэрству фінансаў прааналізаваць вынікі выканання бюджэту, прыняць дадатковыя меры па павелічэнню яго даходнай часткі і рацыянальнаму выкарыстанню бюджэтных сродкаў. Кіраўнік дзяржавы лічыць неабходным больш строга патрабаваць з прадпрыемстваў, арганізацый і іх кіраўнікоў за забеспячэнне своечасовых плацяжоў у бюджэт дзяржавы, вяртанне пазык, а таксама валютных крэдытаў, атрыманых пад гарантыю ўрада Рэспублікі Беларусь. Прэзідэнт абавязаў узмацніць кантроль за мэтавым і эфектыўным выкарыстаннем сродкаў, што выдзяляюцца з бюджэту.

Кіраўнік дзяржавы адобрыў падыходы Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь да вырашэння пытанняў развіцця рынку каштоўных папер, страхавой справы, упарадкавання латарэйнага і гульнявога бізнесу і запатрабаваў паскорыць рэалізацыю гэтых праектаў.

У ходзе сустрэчы разглядаліся пытанні супрацоўніцтва і ўзаемаадносінаў з міжнароднымі фінансавымі арганізацыямі

БЕЛТА.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

ГЕНЕРАЛЬНЫ ПРАКУРОР УСЁ-ТАКІ АДНАВІЎ СПРАВЯДЛІВАСЦЬ

Гомельская кранаўшчыца Любоў Галалобава атрымае за незаконнае звальненне кампенсацыю ў памеры 85 мільёнаў 957 тысяч рублёў

Шчыра прызнаюся, недаацаніў я моцы нашай бюракратычнай сістэмы, калі ў красавіку мінулага года паспяшаўся паведаміць чытачам «Звязды» аб перамозе «маленькага чалавека» — кранаўшчыцы Любові Галалобавай над чыноўніцкім апаратам роднага прадпрыемства — адміністрацыяй Гомельскага хімічнага завода. Ды толькі дзе там. Чыноўнікі не збіраліся прызнаваць свае памылкі нават пасля таго, як за кранаўшчыцу заступіўся Генеральны пракурор Беларусі Алег Бажэлка.

Нагадаю сутнасць працоўнага канфлікту. Любоў Галалобава, якая працавала кранаўшчыцай на Гомельскім хімічным заводзе з 1975 года, у 1992 годзе была звольнена з працы. Няўрымслівая кранаўшчыца не пагадзілася з рашэннем адміністрацыі прадпрыемства і пачала барацьбу за сваё аднаўленне на працоўным месцы. Яе справа разглядалася ў судах шмат разоў, але служкі Феміды ўпарта не хацелі прызнаць справядлівасць патрабаванняў кранаўшчыцы прадаставіць ёй работу на ранейшым месцы. Прайшоўшы ўсе судовыя інстанцыі, Любоў Галалобава звярнулася па дапамогу ў пракуратуру Беларусі. Генеральны пракурор краіны Алег Бажэлка асабіста прыняў кранаўшчыцу, уважліва выслухаў і даручыў падначаленым дэталёва разабрацца ў гэтым працоўным канфлікце. Сапраўды, падчас пракурорскай праверкі былі выяўлены факты, якія сведчылі, што Любоў Галалобава была звольнена незаконна. Таму Генеральны пракурор унёс пратэст у судовую калегію па грамадзянскіх справах Вярхоўнага суда. У сваім пратэсце Алег Бажэлка прапанаваў адмяніць ранейшыя судовыя рашэнні па справе кранаўшчыцы Галалобавай і накіраваць справу на новы разгляд. Здавалася, што пасля пратэсту Генеральнага пракурора справядлівасць адразу ж будзе адноўлена. Тым больш, што расставіць усе кропкі над «і» ў звычайным працоўным канфлікце, пагадзіцеся, не так ужо і складана.

Але Любові Галалобавай зноў прыйшлося адчуць усю моц нашай бюракратычнай сістэмы. Адміністрацыя хімзавода ўпарта не хацела прызнаваць свае памылкі і аднаўляць кранаўшчыцу на ранейшым месцы працы, а мясцовыя служкі Феміды таксама не спяшаліся на дапамогу «маленькаму чалавеку». Давялося гомельскай кранаўшчыцы зноў звяртацца па дапамогу да Генеральнага пракурора. І толькі пасля таго як Генеральны пракурор унёс яшчэ адзін пратэст, справа Галалобавай нарэшце зрушылася. Гомельскі абласны суд прызнаў абгрунтаванымі прэтэнзіі кранаўшчыцы да адміністрацыі прадпрыемства і абавязаў кіраўніцтва гомельскага хімзавода выплаціць Любові Галалобавай кампенсацыю ў памеры 85 мільёнаў 957 тысяч рублёў.

Такім чынам, справядлівасць адноўлена. Але засмучае той факт, што нават пасля ўмяшання ў справу Генеральнага пракурора для гэтага спатрэбіўся цэлы год.

Зрэшты, хочацца верыць, што гэтая справа паслужыць добрым урокам для іншых чыноўнікаў, і ў далейшым айчынная бюракратыя і служкі Феміды будуць аператыўней рэагаваць на пратэсты пракуратуры.

Прынамсі, Генеральны пракурор краіны Алег Бажэлка паказаў, што будзе цвёрда адстойваць працоўныя правы грамадзян Беларусі і ўмее даводзіць кожную справу да лагічнага канца. Аб гэтым, між іншым, сведчыць не толькі справа гомельскай кранаўшчыцы. Апошнім часам грамадзяне нашай краіны ўсё часцей звяртаюцца па дапамогу ў органы пракуратуры. Напрыклад, летась колькасць жадаючых трапіць на прыём да супрацоўнікаў пракуратуры павялічылася ў параўнанні з 1996 годам на 5470 чалавек. Усяго летась работнікі органаў пракуратуры прынялі па асабістых справах 47.699 чалавек, разгледзелі 32.438 зваротаў і скаргаў. Прычым амаль кожная пятая людская скарга ў мінулым годзе была прызнана пракурорамі правамернай, і былі прыняты ўсе меры для аднаўлення справядлівасці.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

РОЗГАЛАС

УРАДЖАЙ ЛІЧАЦЬ ВОСЕННЮ, АХВЯРЫ — УЖО ВЯСНОЙ?

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Камітэце па інспекцыі працы, за першыя тры месяцы года пры непасрэдным выкананні сваіх прафесійных абавязкаў у краіне загінула 55 і атрымаў цяжкія траўмы 141 чалавек.

Значная частка ўсіх няшчасных здарэнняў на вытворчасці па-ранейшаму прыпадае на сельскую гаспадарку. Так, за студзень—сакавік на вёсцы адзначана 25 смяротных і 39 выпадкаў цяжкіх калецтваў. Як вынік, ужо зараз можна канстатаваць, што за апошнія пяць гадоў працэнт смяротнага траўматызму ў АПК узрос з 40 да 47, а цяжкага — з 28 да 34 ад агульнай колькасці траўміраваных на вытворчасці ў краіне.

Між тым, зноў-такі шматгадовыя назіранні дазваляюць зрабіць прагноз, што ў самы бліжэйшы час сітуацыя з аховай працы на вёсцы можа значна пагоршыцца. Нашперадзе пасяўная, якая, на жаль, ніколі не абыходзілася без ахвяр. Напрыклад, летась за сакавік—май адбылося больш як 600 няшчасных выпадкаў, у тым ліку 23 — са смяротным і 15 — з цяжкім зыходам. Прычыны трагедый паўтараюцца з году ў год. Гаворка аб эксплуатацыі няспраўных машын і агрэгатаў, адсутнасць агароджаў карданных, цапных, зубчастых і раменных перадач, адсутнасць сродкаў індывідуальнай абароны, парушэнне тэхнікі бяспекі (апошняе перш-наперш датычыцца запуску рухавіка пры ўключанай перадачы). Застаецца балючай для вёскі і праблема працоўнай дысцыпліны: як сведчыць аналіз, амаль палова ад усіх пацярпелых на вытворчасці знаходзіліся ў нецвярозым стане.

Сяргей ГРЫБ.

РАСПАЎСЮДЖВАЛЬНІКІ ХВАРОБ «КАЙФУ» ЧАСАМ ПАЗБЯГАЮЦЬ ПАКАРАННЯ...

Летась у Беларусі было ўзбуджана 248 крымінальных спраў за распаўсюджванне венерычных захворванняў. Выпадкаў прыцягнення да крымінальнай адказнасці за распаўсюджванне СНІДу ў нашай краіне яшчэ не было.

Усплёск венерычных захворванняў і СНІДу застаў знянацку не толькі айчынных медыкаў, але і супрацоўнікаў праваахоўных органаў. Нягледзячы на тое, што заканадаўствам Беларусі прадугледжана крымінальная адказнасць за распаўсюджванне гэтых хвароб «кайфу» і кахання, на практыцы адпаведны артыкул Крымінальнага кодэкса прымяняецца не вельмі часта. Напрыклад, летась у Беларусі было ўзбуджана 248 крымінальных спраў за распаўсюджванне венерычных захворванняў. Выпадкаў прыцягнення да крымінальнай адказнасці за распаўсюджванне СНІДу наогул за ўсю гісторыю нашай дзяржавы яшчэ не было.

Разам з тым колькасць гэтых захворванняў у нашай краіне расце шпаркімі тэмпамі. Па стану на 1 студзеня гэтага года ў Беларусі на ўліку было 20.345 хворых на сіфіліс, 10592 хворыя на ганарэю, 1787 ВІЧ-інфіцыраваных. Летась ад СНІДу ў Беларусі памерла 12 чалавек. Словам, як бачна, хваробы «кайфу» і кахання з'яўляюцца яшчэ і своеасаблівымі няўлоўнымі злачынцамі.

Таму гэтая праблема не магла застацца па-за ўвагай і пракуратуры краіны.

Учора адбылася спецыяльная калегія пад старшынствам Генеральнага пракурора Беларусі Алега БАЖЭЛКІ, падчас якой абмяркоўваліся вынікі прымянення пакаранняў за распаўсюджванне венерычных хвароб і СНІДу. На калегіі было адзначана, што праваахоўныя органы некаторых рэгіёнаў краіны яшчэ не зусім добра ўсведамляюць важнасць праблемы барацьбы з распаўсюджваннем венерычных хвароб і СНІДу. А па сутнасці, напрыклад, заражэнне СНІДам, — адзін са спосабаў забойства. Праўда, існуючае заканадаўства таксама не дазваляе ў поўнай меры праваахоўным органам змагацца з распаўсюджвальнікамі «чумы XX стагоддзя» і венерычных хвароб. У прыватнасці, зараз няма законных падстаў у прымусовым парадку праводзіць абследаванне з мэтай выяўлення СНІДу ці венерычных захворванняў у асоб з так званых груп рызыкі: наркаманаў, прастытутак, бамжоў. Бо агульнавядома, што найчасцей носьбітамі ВІЧ-інфекцыі з'яўляюцца аматары «кайфу» — наркаманы, а венерычныя захворванні нярэдка перадаюць «жрыцы кахання» — прастытуткі.

Дарэчы, як прызналася прадстаўніца Міністэрства аховы здароўя, на сённяшні дзень няма нават спісаў людзей, якія ўваходзяць у групу рызыкі. Таму падчас калегіі з вуснаў прадстаўніцы гэтага міністэрства прагучала думка аб мэтазгоднасці легалізацыі прастытуцыі.

Ёсць пэўныя цяжкасці ў праваахоўных органаў пры расследаванні крымінальных спраў па фактах заражэння ВІЧ-інфекцыяй. Напрыклад, у мінулым годзе па факту распаўсюджвання ВІЧ-інфекцыі была ўзбуджана адна крымінальная справа. Аднак нягледзячы на велізарны аб'ём працы — пры расследаванні справы былі дапытаны каля 800 чалавек, — даказаць віну падазраваемага не ўдалося. Справа была спыненая, бо давесці яе да лагічнага канца амаль немагчыма, паколькі сімптомы ВІЧ праяўляюцца звычайна амаль праз 10 гадоў пасля заражэння і дакладна ўстанавіць вінаватага следству вельмі цяжка.

Безумоўна, гэта не азначае, што праваахоўныя органы не будуць змагацца з распаўсюджвальнікамі СНІДу. Наадварот, ужо сам факт правядзення калегіі пракуратуры краіны па такой «далікатнай тэме» сведчыць, што праваахоўныя органы Беларусі надалей будуць яшчэ больш актыўна змагацца са злачынствамі «кайфу» і кахання.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Спажывец

КАНТРАЛЁРАЎ-«РЭКЕЦІРАЎ» ПРОСЯЦЬ БОЛЬШ НЕ ТУРБАВАЦЬ ПАСАЖЫРАЎ

Сучасны выгляд набылі нядаўна мінскія кантралёры: на іх верхнім адзенні з'явіліся пластыкавыя карткі-бэджы, якія сведчаць аб прыналежнасці «гаспадароў» да сталічнай службы кантролю на гарадскім пасажырскім транспарце.

Як растлумачыў «Звяздзе» начальнік аддзела кантролю вытворчага ўпраўлення транспарту і сувязі Мінгарвыканкама Міхаіл Малахаў, пластыкавыя карткі прыйшлі на змену ранейшым кантралёрскім жэтонам, і цяпер кожная кантралюючая асоба ў абавязковым парадку павінна насіць гэты знак кантралёра на верхняй частцы свайго адзення на самым бачным месцы.

Новы знак кантралёра з'яўляецца адначасова і пасведчаннем яго ўладальніка, бо змяшчае ў сабе не толькі прозвішча прадстаўніка службы кантролю, але і яго фатаграфію.

Пластыкавая картка выконваецца друкарскім спосабам і мае 8 ступеняў аховы ад падробкі. Акрамя таго, раздзяліць і падрабіць картку не дазваляе таксама яе ламініраванне. Па словах Міхаіла Малахава, у дзейнасці службы кантролю ўжо было некалькі выпадкаў, калі згубленыя кантралёрскія дакументы вярталіся пасажырамі іх уладальнікам: магчыма, не апошнюю ролю ў гэтым адыграла адсутнасць магчымасці выкарыстаць іх у асабістых мэтах.

Мяркуецца, што новаўвядзенне не дазволіць больш працаваць на транспарце «ліпавым» кантралёрам. Аднак пільнасць патрабуецца, у першую чаргу менавіта ад пасажыраў, якім трэба памятаць, што кантралёрскія жэтоны на тэрыторыі сталіцы больш не дзейнічаюць: адзіны сапраўдны знак кантралёра — пластыкавая картка-бэдж!

Аб усіх выпадках парушэння гэтага парадку іх просяць паведамляць у бліжэйшыя аддзяленні міліцыі ці па тэлефоне дыспетчарскай кантрольнай службы 223-49-89.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Парламенцкі дзённік

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ ПАПРАЎКА НЕ СПАДАБАЛАСЯ ЧАСТЦЫ ДЭПУТАТАЎ...

Папраўкі і дапаўненні, якія сталі прадметам абмеркавання дэпутатаў на вячэрнім пленарным пасяджэнні сесіі Палаты прадстаўнікоў 8 красавіка, датычыліся двух законаў: «Аб міліцыі» і «Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь». Падчас абмеркавання апошняга законапраекта ў сераду ў зале пасяджэнняў сесіі гучала беларуская мова: з абгрунтаваннем паправак выступаў міністр адукацыі Васіль СТРАЖАЎ.

Ён, у прыватнасці, паведаміў, што змяненні і дапаўненні выкліканы некаторымі супярэчнасцямі паміж артыкуламі Закона аб мовах, а таксама неабходнасцю прывядзення часткі яго палажэнняў у адпаведнасць з вынікамі рэферэндуму. Папраўкі, такім чынам, замацоўваюць раўнапраўе ў Беларусі беларускай і рускай моў, забяспечваюць права выбару мовы навучання. Дарэчы, паводле інфармацыі міністра, на 1.09.1990 года, калі Закон аб мовах пачаў дзейнічаць, у рэспубліцы каля 300 тысяч школьнікаў навучаліся на беларускай мове і 1 мільён 150 тысяч — па-руску. Але беларусізацыя і асабліва яе адкат, які наступіў у апошні час, унеслі нязначныя карэктывы ў гэты дысбаланс. Сёння, як сказаў В. Стражаў, на роднай мове атрымліваюць адукацыю больш за паўмільёна школьнікаў, на рускай — мільён. У цэлым па краіне на беларускай мове вучацца толькі 9 працэнтаў першакласнікаў.

Сітуацыя з мовамі відавочная для ўсіх, у тым ліку і для дэпутатаў. Пра гэта сведчыць выступленне старшыні Камісіі па нацыянальнай бяспецы і барацьбе са злачыннасцю Уладзіміра Ягорава, які пакрытыкаваў сваіх калег за тое, што ў парламенце зусім перасталі размаўляць па-беларуску. (Са свайго боку не магу не пакрытыкаваць парламенцкіх стэнаграфістак, якія праявілі фенаменальнае няведанне беларускай мовы. У стэнаграме сесіі многія словы непазнавальна скажоныя, дапушчана шмат памылак, часткі выступлення В. Стражава, зробленага па-беларуску, наогул адсутнічаюць, — замест іх стаіць шматкроп'е. — **Аўтар**.)

9 красавіка парламент ратыфікаваў шэраг міждзяржаўных пагадненняў, сярод якіх неабходна адзначыць Дагавор аб ваенным супрацоўніцтве і Пагадненне аб сумесным забеспячэнні рэгіянальнай бяспекі ў ваеннай галіне, заключаныя паміж Беларуссю і Расіяй.

Дэпутаты таксама адобрылі некалькі новых законапраектаў: «Аб знешняй працоўнай міграцыі», «Аб геадэзічнай і картаграфічнай дзейнасці» і «Аб аб'ектах, якія знаходзяцца толькі ва ўласнасці дзяржавы». Адначасова былі ўнесены карэктывы ў заканадаўчыя акты, якія прадугледжваюць парадак вырашэння калектыўных працоўных спрэчак, рэгламентуюць выкарыстанне аўтарскіх і сумежных правоў, спрыяюць занятасці насельніцтва Беларусі.

Але цалкам спакойным учарашняе пленарнае пасяджэнне таксама назваць нельга, паколькі нечаканай нагодай для вострых спрэчак дэпутатаў стала папраўка ў Закон «Аб сходах, мітынгах, вулічных шэсцях, дэманстрацыях і пікетаванні». У прыватнасці, прэзідэнт не пагадзіўся з тым, што «абмежаванне на правядзенне сходаў, мітынгаў ...і на ўдзел у іх можа ўстанаўлівацца толькі законам», і вярнуў дакумент у парламент, з новай рэдакцыяй гэтага артыкула: «...устанаўліваецца прэзідэнтам або законам». Дэпутат Пятро Жушма, з якім пагадзілася пэўная частка парламентарыяў, зазначыў, што такім чынам парушаецца арт. 23 Канстытуцыі, дзе сцвярджаецца, што абмежаванне правоў і свабод грамадзян дапускаецца толькі ў выпадках, прадугледжаных законам. Дакумент у выніку накіраваны на дапрацоўку.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

Праблема развіцця навукі — праблема агульнанацыянальнага выжывання, прагрэсу грамадства

Пра гэтую формулу, ужо аднойчы выкладзеную прэзідэнтам краіны, нагадаў віцэ-прэм'ер беларускага ўрада Уладзімір Замяталін, выступаючы ўчора на сесіі Агульнага сходу Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Безумоўна, грамадству дзеля яго далейшага развіцця патрэбны трывалы, энергетычна сілкуючы фундамент. Віцэ-прэм'ер выказаў меркаванне, што Нацыянальная акадэмія навук краіны ў першую чаргу павінна рэалізоўваць гэтую ўстаноўку кіраўніка дзяржавы. У гэтай формуле — сама логіка жыцця і ўзаемаадносінаў з дзяржавай. У сучасным свеце, толькі апіраючыся на навуку, маючы высокакваліфікаваныя кадры, можна разлічваць на поспех у жорсткай барацьбе за рынкі збыту.

Дзяржава, якая не валодае ўласным навуковым патэнцыялам, не вядзе ўласных навуковых даследаванняў і распрацовак, а разлічвае толькі на перайманне замежных тэхналогій, ніколі не зможа заняць лідзіруючае становішча на сусветным рынку, у вытворчасці якога б там ні было тавару. Такая дзяржава заўсёды будзе адчуваць дыскамфорт ва ўсіх сферах, звязаных з жыццяздольнасцю. Тэхналагічная залежнасць, заўважыў Уладзімір Замяталін, цягне за сабой эканамічную, а следам і палітычную залежнасць. У сённяшнім свеце магчымасці развіцця за кошт прыродных фактараў ужо па-сутнасці вычарпаныя. Фактары эканамічнага росту неабходна ствараць, а гэта пад сілу толькі дзяржавам, якія валодаюць уласным навукова-тэхнічным патэнцыялам. І хаця з-за вядомых прычын, нагадаў віцэ-прэм'ер урада, інвестыцыі ў навуку значна скараціліся, дзяржава сёння робіць усё магчымае для падтрымання навукі. Калі ў 1991 годзе расходы на фінансаванне склалі 0,7 працэнта рэспубліканскага бюджэту, у 1992 годзе — крыху болей 1 працэнта, то ў 1998 годзе ў бюджэце краіны запланавана 2,6 працэнта. На наступны год мяркуецца, што фінансаванне дасягне 4 працэнтаў.

Уладзімір Замяталін, адзначаючы, што задачы ўздыму эканомікі нельга вырашыць без новых і высокіх тэхналогій, падкрэсліў, што Акадэмія навук павінна каардынаваць фундаментальныя даследаванні ў цэлым па краіне. Задача, безумоўна, не з лёгкіх.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

РАСІЙСКІ БАНК «ІМПЕРЫЯЛ» МАЕ НАМЕР УКЛАДВАЦЬ ГРОШЫ Ў БЕЛАРУСІ

Канкрэтныя праекты супрацоўніцтва расійскага банка «Імперыял» з Беларуссю разгледжаны ў час сустрэчы прэм'ер-міністра Сяргея Лінга з прэзідэнтам банка Сяргеем Радзівонавым. Сустрэча адбылася 8 красавіка ў Савеце Міністраў.

Цяпер банк «Імперыял» займае адно з вядучых месцаў у сферы аперацый з каштоўнымі паперамі, крэдытавання, інвестыцыйных праектаў. Як паведаміў у інтэрв'ю беларускім журналістам С. Радзівонаў, супрацоўніцтва з нашай рэспублікай закранае лясную гаспадарку, цэлюлозна-папяровую прамысловасць, а таксама пагашэнне запазычанасці па лініі Газпрама. «Мы хацелі б укласці грошы ў беларускую эканоміку, бо разумеем, што ў краіне не так усё дрэнна, як падаюць яе непрыяцелі, — падкрэсліў С. Радзівонаў. — Эканоміка Беларусі змагла ў цяжкіх умовах дасягнуць пэўных поспехаў».

Прэзідэнт расійскага банка выказаў задавальненне тым курсам, які праводзяць прэзідэнт і беларускі ўрад. «Мы толькі выйграем ад нашай інтэграцыі і ад адзінай эканамічнай прасторы», — падкрэсліў ён.

Тэрэза ХАЮЦІНА, БЕЛТА.

Грошы

БЕЛАРУСКАМУ «ЗАЙЦУ» ВЫНОСЯЦЬ НЕСУЦЯШАЛЬНЫ «ДЫЯГНАЗ». ПАКУЛЬ?

На рынках СНД курс беларускага рубля каціруецца ад 54 да 68 тысяч за долар

Сітуацыя, якая зараз захоўваецца на ўнутраным валютным рынку, трэба меркаваць, поўнасцю знаходзіцца пад кантролем. Ніякіх узрушэнняў і непрадбачных скачкоў. Курс абавязковага продажу долара ўчора на таргах Міжбанкаўскай валютнай біржы склаў крыху больш за 34 тысячы рублёў — 34.070.

На дадатковых таргах ён быў зафіксаваны на ўзроўні 47 тысяч рублёў. На рынках жа СНД карціна больш разнастайная. Літва ў чацвер афіцыйна каціравала беларускі рубель па 65 тысяч (у сераду, дарэчы, курс складаў 60 тысяч рублёў), Нацыянальны банк Украіны ўстанавіў афіцыйны курс беларускага рубля — 54 тысячы. У Расіі абменны курс некаторыя банкі трымалі на мяжы 65—68 тысяч.

Аднак, нягледзячы на ўнушальныя лічбы, банкаўскія спецыялісты гэтыя велічыні не лічаць вызначальнымі. Напрыклад, па словах дырэктара Цэнтра банкаўскіх даследаванняў пры Асацыяцыі камерцыйных банкаў рэспублікі Міхаіла Кавалёва, у рынкаў СНД вельмі маленькая ёмістасць: зараз на карэспандэнцкіх рахунках нерэзідэнтаў крыху больш за 500 мільярдаў беларускіх рублёў — па цяперашняму курсу гэта эквівалентна крыху больш як 10 мільёнам долараў. Мяняцца паміж сабой рублямі, перататасоўваць іх нерэзідэнты могуць і па больш высокаму курсу. І, хутчэй за ўсё, высокі курс — не вынік нейкіх спекуляцыйных гульняў. Спецыялісты дапускаюць, што значная розніца ў курсах устанаўліваецца па прычыне таго, наколькі выгадна купляць некаторым нерэзідэнтам за беларускія рублі пэўныя беларускія тавары.

Што датычыцца так званага вызначаючага курса, то, на думку экспертаў, ім з'яўляецца курс, па якому ажыццяўляецца найбольшая колькасць здзелак. Як лічыць дырэктар цэнтра банкаўскіх даследаванняў, калі праграма неадкладных мераў па стабілізацыі валютнага рынку будзе рэалізавана так, як намечана, такім курсам стане курс дадатковай сесіі (зараз ён — 47 тысяч рублёў за долар), дзе могуць пачаць расці аб'ёмы — пры ўмове спрашчэння працэдуры і пашырэння доступу банкаў да куплі і продажу валюты. Пагадзіцеся, пры такім раскладзе той факт, што нехта прадасць 10—20 тысяч долараў па курсу ў 65 тысяч рублёў, пагоды не зробіць. На думку таго ж Міхаіла Кавалёва, куды больш важна, каб з 8 мільярдаў долараў гадавой экспартнай выручкі прынамсі большая частка была праканверсавана па нейкаму аднаму курсу. Гэта будзе азначаць, што наведзены пэўны парадак, наступіла адносная стабільнасць. Між іншым, прафесар выказаў меркаванне і аб тым, што калі б афіцыйны курс сёння перавялі на курс дадатковай сесіі, то гэта ніякім чынам не паўплывала б на інфляцыю — на працягу года дадало б усяго 2-3 працэнты.

Вялікія апасенні зараз выказваюцца банкаўскімі спецыялістамі і наконт таго, што абвал курса рубля магчымы пры масіраванай эмісіі на правядзенне сяўбы. У такім разе думаць пра нейкую стабільнасць не выпадае. Аднак у дадзеным выпадку многія разлічваюць на цвярозы падыход у гэтай справе: выказваюцца меркаванні, што будуць выпрацаваны нейкія іншыя механізмы крэдытавання сельскай гаспадаркі. У прыватнасці, магчыма, для гэтай мэты будуць выпушчаны спецыяльныя ДКА. Да таго ж частка грошай ужо мабілізавана ў банкаў (каля трыльёна рублёў) і накіравана сельскай гаспадарцы. А гэта ўжо не эмісійныя грошы, а прыцягнутыя.

І нарэшце, многія эксперты, і ў прыватнасці з цэнтра банкаўскіх даследаванняў, выказваюць упэўненасць у тым, што ў выпадку рэалізацыі ў красавіку ўсіх пунктаў праграмы неадкладных мераў па стабілізацыі, сітуацыя на валютным рынку палепшыцца.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Транспарт

ЧЫГУНКА: ЗАДАЧЫ АДНЫ — УМОВЫ РОЗНЫЯ

Нядаўна ў расійскай газеце «Гудок» быў апублікаваны даклад міністра шляхоў зносінаў Расійскай Федэрацыі Мікалая Аксёненкі, зроблены ў канцы сакавіка 1998 года на пашыраным пасяджэнні калегіі МШЗ РФ. Аналізуючы гэта выступленне, прыходзіш да высновы, што мэты беларускіх і расійскіх чыгуначнікаў супадаюць — хутка і эфектыўна вырашаць дзяржаўныя задачы па перавозцы грузаў і пасажыраў.

Напрошваецца і іншая выснова — задачы ў нас адны, а вось шляхі і сродкі іх выканання не зусім аднолькавыя. Розныя ўмовы і розныя адносіны да ролі чыгунак з боку рэгіёнаў. І нельга ж сказаць, што МШЗ РФ знаходзіцца ў цяплічных умовах. У нашых бліжэйшых суседзяў ёсць свае цяжкасці, але выразна прасочваецца дзяржаўны падыход у вырашэнні праблем, што стаяць перад Расійскай чыгункай. Гэта сцвярджэнне не галаслоўнае, таму што пацверджана фактамі і лічбамі. Па-першае, нават ва ўмовах зніжэння аб'ёму перавозак (1997 год МШЗ РФ завяршыла з балансавым прыбыткам у 9,5 трыльёна рублёў) рэнтабельнасць перавозачнай дзейнасці склала 10 працэнтаў. Безумоўна, з боку чыгунак Расіі шмат зроблена па эканоміі эксплуатацыйных расходаў. Эканомія ў 11 мільярдаў дэнамінаваных рублёў — лічба значная, але і на Беларускай чыгунцы ў плане эканоміі затрат зроблена нямала — зэканомлена 420 мільярдаў рублёў, або 3,1 працэнта ад усіх расходаў, а вось рэнтабельнасць не дацягнула да трох працэнтаў. І гэта пры росце аб'ёму на 15,6 працэнта. Прычына — стратнасць унутрырэспубліканскіх грузавых перавозак. Узровень тарыфаў на студзень 1998 года быў у 6,79 раза ніжэй за ўзровень тарыфаў на гэты від перавозак у Расіі. А калі ўлічыць, што ў Расіі ўдзельная вага грузавых перавозак ва ўнутрырэспубліканскіх зносінах складае амаль 95 працэнтаў (у нас — прыкладна адна трэць), то становіцца відавочным: даходы расійскіх чыгунак ад уплыву тарыфаў вышэй у 2,2 раза, чым на Беларускай чыгунцы.

Цяпер на самых высокіх узроўнях вядзецца паленіка, якая датычыць уніфікацыі чыгуначных тарыфаў у Беларусі і Расіі. Паэтапны пераход у гэтым напрамку рабіць проста неабходна. Тым больш, што экспарт тавараў вызначаны Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь Аляксандрам Лукашэнкам адным з галоўных прыярытэтаў эканомікі. Беларускія чыгуначнікі не на словах, а на справе ўнеслі ў 1997 годзе свой уклад у яго павелічэнне. Каля 600 мільярдаў рублёў склалі толькі за адзін год экспартныя скідкі на чыгуначныя тарыфы для беларускіх таваравытворцаў. На жаль, аказваць падтрымку па скідках у такой жа меры і ў 1998 годзе Беларуская чыгунка не можа. Прычынай таму з'яўляюцца вялізныя страты, якія нясе наша магістраль. Мы сталі ўжо стратнымі па перавозках у цэлым, і нам не пад сілу несці цяжар такіх нізкіх тарыфаў у мясцовых грузавых зносінах. Між тым простыя разлікі пацвярджаюць: павелічэнне гэтага тарыфу ў 2,2 раза дало б магчымасць прадаставіць не менш чым 50-працэнтныя скідкі на экспартныя перавозкі без асаблівых страт для эканомікі дарогі.

Беларуская чыгунка ў сваёй эканамічнай і фінансавай дзейнасці заўсёды праводзіла палітыку дысцыплінаванага ведамства, і калі гаварыць пра задачы, пастаўленыя міністрам шляхоў зносінаў перад расійскімі чыгункамі, то хачу сказаць: у нас яны даўно з'яўляюцца паўсядзённай карпатлівай работай. Па-першае, няма і, на наша шчасце, не ўзнікала пытання аб несвоечасовай выплаце заработнай платы; па-другое, не стаіць пытанне і аб пагашэнні даўгоў перад бюджэтам (іх у нас няма). За 1997 год дарога ўнесла ў бюджэт і небюджэтныя фонды 3 трыльёны 310 мільярдаў рублёў. Унесла своечасова, а не з расцяжкай на доўгія месяцы. Расійскія чыгуначнікі атрымалі на чатыры гады адтэрміноўку па разліку з федэральным бюджэтам і на дзесяць гадоў — па выплаце пені і штрафаў.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 9 КРАСАВІКА 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Белпрамбудбанк	45000	46000	24500	25100	7000	7500	233-2110
Мінсккомплексбанк	45500	46000	24600	25050	7400	7500	228-2055
Пріорбанк	45000	46000	24200	25000	7300	7500	245-5721
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	34070.00		18691.02		5560.00		Курс на 10.04.1998
Цэнтрабанк Расіі	6.1210		3.3721				
Рынкавы намінальны курс (міжбанкаўскі рынак)	65000	67000	35685	36793	10604	10933	
Рэальна абгрунтаваны намінальны курс (прыблізна)	50500	51000	28600	29000	9400	9800	

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваца ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

РЭПАРЦЁР АТРЫМАЎ ЗАДАННЕ...

...СТАЦЬ КЛІЕНТАМ АЎТАСТАЯНКІ

Рэчавы рынак у пасёлку «Паўднёвым» добра вядомы не толькі на Гродзеншчыне, але і ў іншых рэгіёнах нашай краіны, ды і за яе межамі. Нядзеля, дзевяць гадзін раніцы. На трасе, якая вядзе да рынку, яшчэ даволі свабодна. Неўзабаве трэба будзе рухацца ў асноўным на другой перадачы, а пакуль можна на трэцяй, а часам нават і на чацвёртай.

Ніякай праблемы не ўзнікае і з паркоўкай машыны. З абодвух бакоў рынку размешчаны стаянкі. Падрульваю да той, якая бліжэй, калі ехаць з Гродна. Для многіх наведвальнікаў тут зручней яшчэ і таму, што на той жа пляцоўцы гандлююць аўтазапчасткамі.

Зразумела, што паркоўка аўтамабіля пачынаецца з аплаты. На сённяшні дзень гэта паслуга каштуе 20 тысяч рублёў. Малады чалавек выдае талончык, з якога вынікае, што аўтастаянка належыць таварыству з абмежаванай адказнасцю «Рочавы рынак», яна платная, але не ахоўваецца. Апошняе адразу насцярожвае: чаму фірма бярэ грошы, а ўзамен гарантуе сваім кліентам хіба што карыстанне кавалачкам асфальту? Тым больш, што стаянка не агароджана ад іншай тэрыторыі рынку і сюды можа трапіць хто хоча, у тым ліку і аўтазлодзей. А жулля цяпер, як вядома, хапае, і дзейнічае яно не толькі ўначы, але і ўдзень. Ды яшчэ як нахабна! Прыпаркаваўся чалавек ля будынка ДАІ, пайшоў па сваіх справах, вяртаецца — «жалезнага каня» няма. Здаралася ўжо і так. А тут — рынак, сотні заклапочаных выключна ўласнымі гандлёвымі інтарэсамі людзей, мітусня... Чым не ўмовы для злачыннага промыслу? Але каму скардзіцца абрабаваным сярод белага дня людзям? Стаянка ж не ахоўваецца, фірма пра гэта папярэджвала. Значыць, трэба было ахоўваць самому альбо пакінуць у машыне жонку. Але што ж рабіць, калі, нешта купляючы, мужу і жонцы трэба параіцца? Зусім не дробязнае пытанне. А у адзіночку лепей наогул не прыязджаць.

Аб'ява на мясцовай радыёкропцы: шукаюць уладальнікаў дзвюх аўтамашын, пакінутых на стаянцы. Іх дзверы аказаліся адчыненымі, а, значыць, і без рочаў. Пачуўшы вышэйпамянёную аб'яву, мужчына, які ўсё ж разглядаў прыемныя джынсы, перадумаў: «Лепей машына, чым джынсы», — сказаў ён гандляру. Ну, сам сабе думаю, трэба і мне «зрабіць ногі» ад гандлёвых кропак, пакуль нейкая дрэнь не зняла з легкавіка колы ці не спёрла аўтамагнітолу. Дзякуй Богу, пашанцавала. Аднак на стаянцы чакала іншая неспадзяванка. Справа ў тым, што, пакуль я тут адсутнічаў, панаехала шмат транспарту. А ніякай разметкі і дзядзькі, які б сачыў за парадкам размяшчэння машын на пляцоўцы няма. Ў выніку — анархія. Нехта так паставіў машыну, што суседу, як гаворыцца, і ні туды, і ні сюды. Але гэта фірме «да лямпачкі». У яе адна задача — «стрыгчы» грошы з яўна непаважаемых кліентаў. Няхай кліентура паркуецца і выязджае як хоча. Нязручна — не праблемы.

Хаця асабіста мне спачатку нішто не прадракала нейкіх казусаў. У параўнанні з іншымі прыпаркаваўся быццам бы надзейна. Аднак толькі крануўся з месца — насустрач «БУС», а за ім яшчэ некалькі аўтамабіляў. Яны заязджаюць на пляцоўку, і, паколькі магчымы рух толькі ў адным накірунку, камусьці трэба саступаць дарогу. Перада мной — старэнькі «Фіят». Спрабуючы вырульваць убок, ён ледзь не «цалуецца» з бліскучым «Фольксвагенам-Пасатам». Калі б гэта здарылася, вінаўніку аварыі ўсё роўна мусіць бы «раскашэліцца». Хаця ці можна назваць вінаватым у гэтым выпадку пажылога кіроўцу, калі ўся бяда ў неарганізаванасці стаянкі? Перада мной — спрабуе выбрацца і ён, але не хапае месца. Не хапае плошчаў? Тады пашырайцеся, тым больш, што адным з заснавальнікаў акцыянернага таварыства з'яўляецца гарвыканкам, і хто, як не ён, павінен клапаціцца аб нармальным абслугоўванні жыхароў і гасцей горада.

Нарэшце можна ехаць. Гляджу на гадзіннік: каб пакінуць гэтую пляцоўку, спатрэбілася 40 хвілін. Мяркую, што супрацоўнік аўтастаянкі не разлічвае на патрабаванне паказаць талончык (мо, за рулём угоншчык?), дзе гэта ў яго функцыі, напэўна, не прадугледжана.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ПАШТОВАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

НЕВЯСЁЛЫ АПОВЯД ПРА МІНУЛАГОДНЮЮ БУЛЬБУ

Жыў-быў у вёсцы Канюхі Воранаўскага раёна пенсіянер Яўген Браніслававіч Жукоўскі. Пасадзіў ён бульбу. Вырасла бульба вялікая і многа. І вырашыў ён яе прадаць. Думаў-думаў, куды ж лепш здаць тыя лішнія дзве тоны, і нарэшце завёз бульбу ў горад Ліда, у насенную базу «Сортнасенагародніна». Бульбу там прынялі, «дзякуй» сказалі, квітанцыю выдалі... Грошай, праўда, не далі, але паабяцалі, што праз дзесяць банкаўскіх дзён выплацяць...

Чакаў Яўген Браніслававіч дзесяць дзён, потым яшчэ дзесяць, потым яшчэ... Восень прайшла, зіма пачалася, Новы год на парозе — а грошай няма... Думаў-думаў гаспадар і падаўся з той квітанцыяй у суд горада Ліда. Суд адбыўся 19 лютага гэтага года, пастанавіў: грошы Жукоўскаму аддаць. Але, аказалася, база, якая павінна тыя грошы, да гэтага часу была выстаўлена на аўкцыён, і хто і калі яе купіў, невядома... Яшчэ больш няясна, ці знойдуцца калі тыя грошы за прададзеную бульбу...

І тады Яўген Браніслававіч сеў за стол, узяў ручку і напісаў пісьмо ў нашу газету, просячы дапамагчы яму знайсці таго даўжніка.

І ўзяліся мы за справу. Перш-наперш накіравалі тое пісьмо ў Гродзенскі абласны саюз спажывецкіх таварыстваў. Здавалася б: дзе ж яшчэ дапамогуць, як ні там? Але нам адказалі, што таямнічая база, якая нас цікавіць, знаходзіцца ў падпарадкаванні Гродзенскага аблаграпрама. Установу з такой доўгай назвай нам знайсці сапраўды даволі хутка, але... звярнуліся ў Гродна...

Аказалася, што ў Аблспажыўсаюзе нас крышку ўвялі ў зман: «ніякага дачынення» лідская насенная база «Сортнасенагародніна» да ВА з доўгай назвай не мае... Адная база, здаецца, нарэшце знайшлася — нам параілі звярнуцца ў НВА бульбаводства пры Акадэміі аграрных навук, у састаў якога нібыта яна і ўваходзіць.

Але рабіць мы гэтага не сталі. Па-першае, дзе гарантыя, што пісьмо чытача, паблукаўшы тыдні два, не вернецца «на кругі своя» з парадай звярнуцца яшчэ куды-небудзь?

Па-другое, ні першы, ні другі наш адрасат не палічылі патрэбным даслаць хоць бы адказ самому сп. Жукоўскаму, хоць газета ў суправаджальнай паперы настойліва прасіла гэта зрабіць.

І, нарэшце, каб больш не трэціць часу, звяртаемся са старонак газеты: шаноўная НВА бульбаводства ці яшчэ хто-небудзь, каму падпарадкоўваецца Лідская насенная база «Сортнасенагародніна»! Вярніце, калі ласка, пенсіянеру Жукоўскаму яго законныя грошы. А не грошы — дык хаця б бульбу. Толькі пастарайцеся, а то хутка прыйдзецца сёлетні ўраджай закупляць.

Аддзел пісьмаў «Звязды».

ФОТАСЛОВА

Яўген ПЯСЕЦКІ

Яна ўваскрэсла і з Крыжа сышла
Так ціха — нават птушкі не пачулі,
І адступілася смяротная імгла
Перад святлом Пакутніцы-матулі.

Шыпшыны дзіды хціўыя скарылі,
Як басанож аблогамі ішла,
І зоркі велікодныя свяцілі,
Каб не мінуць сцяжыны да жытла.

Яна прынесла сырадою ў збанах
І прытуліла зблудзіўшыя сына,
І ведаў толькі Крыж гаротны шлях
Жанчыны той па імені Айчына.

СТАРЭЙШАЯ БАЛЬНІЦА МАГІЛЁВА МАЕ ШАНЦ СТАЦЬ НОВАЙ

Магілёўская асацыяцыя прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў вырашыла пайсці з шапкай па кругу для збору сродкаў на рэканструкцыю гарадской бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі і набыццё медыцынскага абсталявання.

Прадпрымальнікі не засталіся раўнадушнымі да таго, што матэрыяльная база старэйшай установы, якая мае 196-гадовую гісторыю, знаходзіцца ў такім дрэнным стане. Яны вырашылі сабраць сродкі па прынцыпу хто колькі можа. Ужо створаны штаб рэканструкцыі, які ўзначаліў намеснік старшыні гарвыканкама Уладзімір Цумараў.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БЕЛТА.

ЗАХАВАННЕ ПРАВОЎ І СВАБОД ГРАМАДЗЯН — АБАВЯЗАК ДЗЯРЖАВЫ

Апошнім часам тэма захавання правоў і свабод грамадзян абмяркоўваецца нямала самымі рознымі суб'ектамі. Звычайна падобнае абмеркаванне мае палітычную афарбоўку, і ў гэтую актуальную праблему існуюць розныя погляды, нават процілеглыя. Тым не менш, заўсёды застаецца важнай пазіцыя дзяржавы ў азначанай галіне, паколькі менавіта яна з'яўляецца гарантам захавання правоў і свабод асобы. І трэба сказаць, ніводная дзяржава ніколі не заставалася абыякавай да гэтай галіны.

Відавочна, правы і свабоды грамадзян забяспечваюцца ў кантэксце вырашэння агульных праблем павышэння дабрабыту насельніцтва, дасягнення пэўных жыццёвых стандартаў па ўмовах і якасці жыцця. Стан і ўзровень рэалізацыі, напрыклад, сацыяльна-эканамічных правоў абумоўлены таксама дасягненнем палітычнай стабілізацыі, забеспячэннем права грамадзян на рэальны ўдзел у кіраванні дзяржаўнымі і грамадскімі справамі. Не менш важным з'яўляецца ўвесь комплекс асабістых правоў і свабод, без забеспячэння важнейшых з якіх, напрыклад, права на жыццё ці на недатыкальнасць асобы, губляе сэнс і само існаванне сацыяльна-эканамічных правоў і свабод, паколькі суб'ект прымянення апошніх можа не скарыстацца нават мінімальным узроўнем іх забеспячэння.

Такім чынам, адной з зыходных пазіцый належнага захавання канкрэтных правоў грамадзян застаецца іх канцэптуальная суаднеснасць з іншымі правамі і свабодамі асобы ў іх агульнай сістэме.

Другім важным момантам забеспячэння правоў і свабод чалавека з'яўляецца пабудова аптымальнай мадэлі ўдзелу дзяржавы ў дадзеным працэсе. Цалкам відавочна, што ліберальна-дэмакратычная канцэпцыя мінімалісцкай дзяржавы са слабасцямі яе інстытутаў не ў стане забяспечыць функцыянаванне сацыяльнай і тым больш эканамічнай сістэмы ў інтарэсах усяго грамадства. Яна не здольная гарантаваць, з аднаго боку, шырокія магчымасці для праяўлення сацыяльна актыўнай, творчай (уключаючы вытворчую сферу) асобы, а з другога боку, — належны ўзровень абароны бяднейшых слаёў насельніцтва, інвалідаў, гэтак жа як і рэалізацыю буйнамаштабных нацыянальных праграм, у тым ліку па стварэнню і падтрымцы належнага навакольнага асяроддзя пражывання.

Пералічаныя праблемы ў сучасных умовах у стане вырашыць толькі дзяржава, якая грунтуецца на іншай канцэпцыі — эфектыўнай дзяржавы. Гэта такая пабудова, якая валодае дзейснымі механізмамі дзяржаўнага ўладнага ўплыву на эканамічныя працэсы і на галіну сацыяльнага жыцця. У гэтым кантэксце эфектыўная дзяржава павінна вырашаць задачы, звязаныя, па-першае, з фарміраваннем дынамічнай эканомікі, якая б адпавядала сучасным патрабаванням, што было б, у сваю чаргу, умовай забеспячэння сацыяльна-эканамічных і іншых правоў і свабод грамадзян.

Па-другое, такая дзяржава павінна забяспечыць устойлівы рост інвестыцый у сацыяльную інфраструктуру і захаваць асновы сацыяльнай базы як абавязковую ўмову стварэння гарантый, накіраваных на больш эфектыўную рэалізацыю правоў людзей ў перспектыве, нават аддаленай.

Па-трэцяе, менавіта такая дзяржава магла б рэальна забяспечыць працэсы пераразмеркавання даходаў, якія атрымліваюць юрыдычныя і фізічныя асобы, і мабілізаваць і рацыянальна выкарыстоўваць іншыя крыніцы з той мэтай, каб гарантаваць неабходны ўзровень жыцця неабароненых груп насельніцтва.

Заўважым, што ў гэтым кантэксце эфектыўная дзяржава выступае ў якасці сродку рэалізацыі замацаванай у Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь мадэлі сацыяльнай дзяржавы, гэта значыць мадэлі, якая сведчыць аб першачарговай арыентаванасці функцый дзяржавы на сённяшнім этапе яе развіцця.

Вырашэнне ўказаных задач належнага забеспячэння сацыяльна-эканамічных правоў людзей магчыма толькі праз стварэнне сістэмы, якая б адпавядала існуючаму заканадаўству. У гэтым накірунку асаблівую актуальнасць набывае прыняцце новых комплексных базавых заканадаўчых актаў, у прыватнасці Грамадзянскага, Жыллёвага, Працоўнага і шэрагу іншых кодэксаў, законаў сацыяльнай накіраванасці, у тым ліку нарматыўных актаў аб дзяржаўнай службе, аб пенсійным забеспячэнні грамадзян, аб мэтавай абароне некаторых катэгорый насельніцтва. Павінны быць ўнесены змяненні ў дзеючыя законы аб ахове здароўя, аб адукацыі і ў іншыя. Усё гэта будзе адной з вельмі важных надзейных гарантый належнага забеспячэння правоў і свабод кожнага жыхара нашай краіны.

У сувязі з гэтым трэба адзначыць, што пытанням удасканалення дзеючага заканадаўства, прывядзення яго ў адпаведнасць з сучаснымі патрабаваннямі ў Беларусі ўдзяляецца ўсё большая ўвага. Суб'ектам заканадаўчай ініцыятывы па асноўных, па сутнасці, дакументах выступае кіраўнік дзяржавы. На ўзроўні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь вырашаюцца многія пытанні арганізацыі планавання і распрацоўкі законапраектаў. Асаблівае месца ў гэтым працэсе адведзена спецыяльна створанаму дзеля гэтых мэтаў Нацыянальнаму цэнтру законапраектнай дзейнасці.

Найбольш складаныя законапраекты, якія датычацца асноўных момантаў сацыяльна-эканамічнага, а таксама палітычнага жыцця, абмяркоўваюцца на нарадах непасрэдна ў кіраўніка дзяржавы. Гэта дазваляе яшчэ на стадыі падрыхтоўкі нарматыўных актаў прадстаўнікам розных галін улады выпрацаваць узгодненыя пазіцыі, стварыць спрыяльныя ўмовы для беспярашкоднага праходжання праектаў адпаведных дакументаў на іншых стадыях заканатворчага працэсу.

І, зразумела, пасля прыняцця закона павінна наступаць усебаковая яго рэалізацыя. Гэта датычыцца ў першую чаргу правапрымяняльнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца праз выданне кампетэнтнымі дзяржаўнымі органамі новых нарматыўных прававых актаў у выкананне прынятых раней законаў.

Аляксандр АБРАМОВІЧ, доктар юрыдычных навук, прафесар.

ПЕРАМОГ «ЖЭНЬШЭНЕВЫ» ПРАЕКТ

Удзельніцай фіналу конкурсу «Еўрапейскія прэміі Генры Форда за захаванне культурнай спадчыны і навакольнага асяроддзя 1997/98», які адбудзецца 5 мая ў Стамбуле, стала беларуска Ірына Віяленцій.

Ірына Канстанцінаўна Віяленцій, галоўны аграном лекавага саду дзяржпрадпрыемства «Мінская агароднінная фабрыка», прадставіла на рэгіянальны конкурс праект захавання плантацыі жэньшэню і 200 відаў каштоўных лекавых траў еўрапейскай і далёкаўсходняй флоры. 7 красавіка на заводзе «Форд Юніян» адбылася цырымонія ўзнагароджання пераможцы.

Жанна КАТЛЯРОВА.

ДА ВОСЕНІ ГЭТАГА ГОДА Ў БЕЛАРУСІ БУДЗЕ НОВЫ ВЫБАРЧЫ КОДЭКС

Днямі ў Нацыянальным прэс-цэнтры прэс-канферэнцыю правёў начальнік Галоўнага дзяржаўна-прававога ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандр Пласкавіцкі.

Адказваючы на пытанні журналістаў, Аляксандр Пласкавіцкі адзначыў, што прэзідэнт краіны даў дакладнае даручэнне кіраўніку адміністрацыі наконт таго, каб пытанні аб спагнанні дзяржаўнай пошліны, а таксама аб далейшым лёсе прыватнага натарыята вырашаліся з прыцягненнем Беларускай натарыяльнай палаты.

Па меркаванню Аляксандра Леанідавіча, тая дзяржпошліна, якая пайшла ў даход прыватных натарыусаў, па закону павінна была пералічвацца ў казну дзяржавы. Але гэтага своечасова не адбылося, бо быў прыняты незаконны акт Міністэрства юстыцыі і Мінфіна аб тым, што дзяржпошліна павінна ісці ў даход прыватных натарыусаў. Зараз, калі аказалася, што рашэнні міністэрстваў былі прынятыя незаконна, у людзей можа скласціся ўражанне, што гутарка ідзе аб зваротнай сіле закона. Па словах Аляксандра Пласкавіцкага, гэта зусім не так. Законы, на падставе якіх у бюджэт трэба плаціць дзяржпошліну, дзейнічалі заўсёды. На жаль, да цяперашняга часу яны не прымяняліся. Зараз жа тыя нарматыўныя акты, якія дзейнічалі з першых дзён стварэння прыватнага натарыята, будуць выконвацца. Аб тым, чаму дзяржаўныя чыноўнікі не выконвалі гэты закон, сёння павінны будуць адказаць кампетэнтныя органы.

Акрамя таго, зараз у Галоўным дзяржаўна-прававым упраўленні Адміністрацыі Прэзідэнта пачалася распрацоўка Выбарчага кодэкса па выбарах дэпутатаў рознага ўзроўню. Хутчэй за ўсё, ён будзе распрацаваны ўжо да восені гэтага года. Па словах загадчыка аддзела дзяржаўнага і міжнароднага права гэтага ўпраўлення Наталлі Пяткевіч, будуць зменены асобныя спецыфічныя моманты, але па яе меркаванню, размова не ідзе аб нейкіх кардынальных змяненнях рэвалюцыйнага характару. У яго падрыхтоўцы прымуць удзел і эксперты АБСЕ. Магчыма, яны нават будуць праводзіць сваю незалежную экспертызу Выбарчага кодэкса. У той жа час прапановы спецыялістаў АБСЕ пры распрацоўцы выбарчага заканадаўства будуць мець выключна кансультатыўны характар.

Сяргей КУРКАЧ.

ЭЛІТНЫ САНАТОРЫЙ «НЯСВІЖ» СПЫНІЦЬ СВАЁ ІСНАВАННЕ 14 ЧЭРВЕНЯ 1999 ГОДА

Калі ў верасні 1939 года Чырвоная Армія заняла Нясвіж, то з замка Радзівілаў былі вывезены ўсе культурныя каштоўнасці. Апрача гэтага, пастараліся і жыхары Нясвіжа ды навакольных вёсак, якія скарыстаўшы момант, шмат што выкралі з палаца. Але што рабіць з апартаментамі магнатаў, Савецкая ўлада тады яшчэ не вырашыла, бо пратрымалася нядоўга, а ў час вайны тут быў санаторый для нямецкіх лётчыкаў.

Пасля вызвалення Беларусі Савет Народных Камісараў 9 кастрычніка 1944 года прыняў пастанову, у адпаведнасці з якой у былым замку арганізоўваўся санаторый спецпрызначэння «Нясвіж», а дзейнічаць ён пачаў адразу ж пасля вайны, з 17 мая.

Санаторый размешчаны ў паркавай зоне. Сто гектараў розных дрэў і чатыры возеры ствараюць унікальны мікраклімат з павышаным утрыманнем кіслароду, а гэта спрыяе пры лячэнні сардэчна-сасудзістых захворванняў.

У санаторыі папраўлялі сваё здароўе, галоўным чынам, прадстаўнікі партыйна-савецкай наменклатуры. Вядома, што лячэнне і абслугоўванне тут ажыццяўлялася на адпаведным для кіруючага кантынгента ўзроўні.

6 чэрвеня 1965 года Савет Міністраў БССР перадае санаторый «Нясвіж» 4-му Галоўнаму ўпраўленню Міністэрства аховы здароўя БССР.

А вось пасля развалу Саюза ўтрымліваць санаторый для выбраных стала немэтазгодна, найперш па палітычных матывах. І санаторый адышоў да Рэспубліканскага аб'яднання «Белміжкалгасздраўніца».

З'явілася магчымасць і ў простых людзей, у тым ліку і з чарнобыльскай зоны, пабываць у элітным санаторыі.

А цяпер паглядзім на санаторый знутры. Профіль санаторыя: захворванні нервовай сістэмы, сардэчна-сасудзістыя, апорна-рухальнага апарата і, галоўнае, — гэта адзіны санаторый у краіне, дзе ёсць аддзяленне на 30 ложкаў для людзей з цэрэбраваскулярнай паталогіяй ці, прасцей кажучы, з парушэннямі мазгавога кровазвароту.

Санаторый працуе круглы год і разлічаны на прыём адначасова 175 чалавек. Тут ёсць усё неабходнае для таго, каб папраўіць здароўе. Адпачываючыя могуць прымаць радонавыя, ёдабромныя, кіслародныя ванны, якіх тут восем назваў.

Прымяняюцца розныя віды фізіятэрапеўтычнага лячэння: фонафарэз, лазератэрапія, магнітатэрапія і г. д. Выкарыстоўваецца і разнастайны масаж. Ёсць тут фізкультурна-аздараўленчы комплекс з басейнам, спартыўнымі заламі і трэнажорамі. Лягчэй пералічыць, чаго тут няма, чым тое што ёсць. Трэба ўлічваць, якія людзі прыязджалі сюды адпачываць.

За 53 гады ў санаторыі пабывала прыкладна 200 тысяч чалавек, а абслугоўвае санаторнікаў 140 чалавек, з іх 10 урачоў і 34 работнікі сярэдняга медперсаналу.

Галоўны ўрач санаторыя Мікалай Бялевіч мае ганаровае званне заслужанага ўрача рэспублікі, а яшчэ 5 урачоў — выдатнікі аховы здароўя СССР, 12 медсёстраў маюць I і II кваліфікацыйную катэгорыю.

Словам, усё лепшае для прэстыжнага санаторыя.

А хто лечыцца тут у наш час? За мінулы год у санаторыі пабывала 3020 чалавек (313 з іх атрымалі клінічнае лячэнне). Самай вялікай сацыяльнай групай, якая наведала санаторый, з'яўляюцца служачыя. Іх тут было 937 чалавек, за імі ідуць пенсіянеры (667), рабочыя (627), калгаснікі (147), інжынерна-тэхнічныя работнікі (124) і іншыя групы насельніцтва.

Як бачым, людзей «ад станка і плуга» ў былым палацы Радзівілаў даволі многа, і сярод пенсіянераў іх таксама шмат. І вось цяпер, калі санаторый сапраўды стаў «народным», прынята рашэнне аб яго закрыцці.

А з прапановай аб бязвыплатнай перадачы санаторыя «Нясвіж» на баланс Міністэрства культуры выступіў, як ні дзіўна, Беларускі савет калгасаў, хоць санаторый рэнтабельны (6,4 працэнта) і грошай з бюджэту не атрымлівае.

Усё тлумачыцца тым, што ўзнікла ідэя ажыццявіць рэстаўрацыю ўсяго замкава-паркавага ансамбля. Задума выдатная, бо даўно пара прывесці унікальны помнік архітэктуры і культуры XVI—XVIII стагоддзяў у належны стан, максімальна прыблізіць яго да тагачаснага выгляду.

Але, каб выканаць такі аб'ём рэстаўрацыйных работ, патрэбны каласальныя фінансавыя затраты. А такіх грошай у Міністэрства культуры няма, як абмежаваны і штат рэстаўратараў, здольных весці работы на належным узроўні.

Спадзявацца на прыцягненне замежных інвестараў да рэстаўрацыі замка ў Нясвіжы таксама не выпадае, хаця якраз іх і хацелі б падключыць да фінансавання рэстаўрацыйных работ.

Аднаўленне Мірскага замка паказала, што гэты працэс можа зацягнуцца на дзесяцігоддзі. У замку Радзівілаў аб'ём работ хаця знешне і значна меншы, чым у Мірскім, але, каб вярнуць апартаментам былое багацце, бляск і непаўторнасць, неабходна прыкласці вялікія намаганні. Сцены і столь у многіх залах былі пакрыты роспісамі, якія сёння знаходзяцца пад пластамі фарбы. Партнаменклатура хацела нават векавыя помнікі культуры зрабіць казёнымі. Вось і зафарбоўваліся роспісы ў стылі барока і ракако белай, блакітнай ці шэрай фарбамі.

Калі ісці па шляху сапраўднага аднаўлення ансамбля, то пры любых умовах патрэбны многія гады.

Мікалай Бялевіч выказаў думку, што найлепшым варыянтам было б рабіць рэстаўрацыю паэтапна. Спачатку аднавілі б адну залу, затым другую ці ўзяліся б спярша за адно крыло палаца, а потым за другое. А гэта дало б магчымасць пэўны час працаваць і санаторыю.

Найперш Мікалая Сцяпанавіча турбуе аддзяленне на 30 ложкаў для хворых з цэрэбраваскулярнай паталогіяй. Галоўнага ўрача зразумець можна. Увесь калектыў санаторыя апынецца на вуліцы. Нясвіж — маленькі гарадок, нават урачы застануцца без работы.

І яшчэ Мікалай Бялевіч выказаў трывогу, што пасля закрыцця санаторыя замак, як і ў 1939 годзе, будзе разрабаваны. Паабдзіраюць панэлі, паадкручваюць дзвярныя ручкі, выцягнуць усё, што можна будзе адарваць.

І яшчэ адзін фактар. Сёння ў замку рэгулярна праходзяць экскурсіі. Трэба прызнаць, што за ўсе гады Савецкай улады доступ у замак быў свабодны.

У дакументах гаворыцца, што рэстаўрацыя праводзіцца «...у мэтах аднаўлення і захавання унікальнага помніка...», але невядома, што будзе ў замку пасля рэстаўрацыі. Застанецца ў людзей магчымасць палюбавацца замкам-музеем, ці ён будзе закрыты для народа?

А гэтае пытанне найважнейшае.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Мікалай НЯЧАЕЎ:

«ЗАМАК, УВЕСЬ НЯСВІЖСКІ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ КОМПЛЕКС ПАВІННЫ АДПАВЯДАЦЬ СВАЙМУ ПРЫЗНАЧЭННЮ...»

З просьбай пракаменціраваць сітуацыю, якая склалася вакол знакамітай у Беларусі санаторнай установы, мы звярнуліся да генеральнага дырэктара аб'яднання «Белміжкалгасздраўніца» Мікалая НЯЧАЕВА:

— Безумоўна, санаторый «Нясвіж» досыць прыкметная і важная ўстанова. Самае сучаснае медыцынскае абсталяванне, выдатны аздараўленчы комплекс. Шырока выкарыстоўваюцца ўсе віды фізіятэрапіі. Словам, жаданае месца адпачынку, аздараўлення, рэабілітацыі пацыентаў.

Але чаму прынята такое распараджэнне аб закрыцці санаторыя? Наспеў час, калі востра паўсталі пытанні рэстаўрацыі, развіцця Нясвіжскага замка як турыстычнай жамчужыны краіны. Узнікаюць клопаты, зыходзячы з магчымасцяў і патрэб санаторнага, медыцынскага абслугоўвання, аб пашырэнні санаторнай базы, аб яе ўдасканаленні. Але ж ні рамонтам, ні пераабсталяваннем мы займацца не можам, бо ўсялякае ўмяшанне, перапланіроўка і г. д. нанясуць шкоду Нясвіжскаму замку як гістарычнаму, культурнаму помніку. Вось і паўстала пытанне: на вагі пакладзены развіццё санаторыя і захаванне замка.

Доўга раіліся ўсе зацікаўленыя ведамствы. У выніку прынята распараджэнне прэзідэнта краіны аб рэстаўрацыі палаца-замкавага ансамбля. Згодна з распараджэннем і распісана ўся наша далейшая дзейнасць. Міністэрства культуры сумесна з генеральным праекціроўшчыкам распрацоўвае праектную дакументацыю ў 1998 годзе.

Шэрагу ведамстваў пастаўлена задача па фінансаванню будучых работ. Мінэканомікі павінна ўключыць патрэбы ў бюджэт, згодна з якім сродкі будуць выдзелены Мінкультуры. Вядзецца таксама пошук інвестыцый.

— Мікалай Уладзіміравіч, уласнікам аб'ектаў санаторыя пасля вас стане Міністэрства культуры. А які ж лёс і людзей, якія там працуюць, і таго, калі так можна сказаць, санаторнага патэнцыялу, што закамуліраваны ў Нясвіжы за дзесяцігоддзі існавання санаторыя?

— У 1998—першым паўгоддзі 1999 перад намі пастаўлена задача ажыццявіць паэтапнае перасяленне кантынгента пацыентаў санаторыя «Нясвіж» у іншыя курортна-лячэбныя ўстановы, а таксама працаўладкаваць медыцынскі і іншы персанал...

— Што гэта азначае на практыцы?

— А ў першую чаргу тое, што па такому ж профілю ва ўстановах нашага аб'яднання будзе захавана тая колькасць ложкаў, што была і раней. Мы павялічым колькасць месцаў у «Сасновым бары», іншых 13 санаторыях. Захаваецца і профільнасць. Канешне, складана вырашыць пытанне з працаўладкаваннем. Але і перасяленне, і працаўладкаванне носяць паэтапны характар. Аб'яднанне тут супрацоўнічае з аблвыканкамам, райвыканкамам.

Апошнія пацыенты ў «Нясвіжы» будуць праходзіць аздараўленне ледзьве не да апошняга дня перад закрыццём санаторыя. Медперсаналу паступова прапануюцца месцы ў іншых падобных установах.

Так што, нікога па-за ўвагай не пакінем. А што да рашэння ўвогуле, то лічу, што якраз змена ўласніка, перадача аб'ектаў Міністэрству культуры Рэспублікі Беларусь дазволіць зрабіць усё магчымае дзеля захавання гістарычнай памяці беларускага народа. Замак, увесь Нясвіжскі гісторыка-культурны комплекс павінны адпавядаць свайму прызначэнню.

Запісаў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

ДАРОГА ДА ХРАМА Ў КОЖНАГА СВАЯ. АЛЕ ПА ЁЙ МОЖНА ІСЦІ І РАЗАМ

29 студзеня «Звязда» надрукавала артыкул «Святыя пусткі» — аб зруйнаваных некалі цэрквах Мінска. Услед за гэтым у рэдакцыю патэлефанавалі са сталічнага вагонарамонтнага завода: аказваецца, тут створана ініцыятыўная група па аднаўленню ўпамянёнага ў матэрыяле Прывакзальнага храма ў імя Казанскай іконы Божай Маці. (Нагадаем: сабор быў узведзены ў 1914 годзе на ахвяраванні менавіта чыгуначнікаў, узарваны ў маі 1936-га.) На сустрэчу з вагонарамонтнікамі аўтар ішоў, задаючы сабе пытанне: наколькі рэальна сёння марыць аб аднаўленні гэтай нацыянальнай святыні?

— За паўгода, — расказала інжынер ВРЗ **Лілія АРЦЁМАВА,** — мы пабывалі амаль ва ўсіх інстанцыях, што маюць хоць нейкае дачыненне да нашай справы. І ніхто не выказаўся супраць рэканструкцыі храма — усе абедзвюма рукамі «за». Гэта плюс.

Вялізны мінус у тым, што ніводная арганізацыя сёння не возьмецца поўнасцю прафінансаваць будаўніцтва. Выйсце — збіраць сродкі «па крупінках», як і стагоддзе таму. Але, каб адкрыць разліковы рахунак, патрэбны дазвол Мінгарвыканкама, выдзяленне ім адпаведнага месца пад будаўніцтва.

Гістарычна Свята-Казанскі сабор знаходзіўся на прасторы сучаснай плошчы Мяснікова. Зараз яна з'яўляецца буйной транспартнай развязкай, таму ўзвядзенне тут храма наўрад ці магчыма. Але архітэктары ўшчыльную разглядаюць запасныя варыянты: пабудаваць царкву з боку станцыі «Дружная», на месцы прызначанага пад знос прыватнага сектара. Або на перакрыжаванні вуліц Магілёўскай і Жукоўскага.

Аднак, зразумела, мэрыя не можа выдзеліць месца проста ініцыятыўнай групе. Таму «з падачы» Дзяржкамітэта па справах рэлігіі нядаўна пачаўся збор подпісаў за рэканструкцыю гістарычнага храма.

Арцёмавай і яе таварышам даводзілася чуць: «Годзе вам ужо цэрквы будаваць! Лепш бы пенсіі павысілі». Што ж, старыя сапраўды сёння не шыкуюць. Але суседзі-масквічы ўжо даўно падлічылі: **калі б сродкі, выдаткаваныя на будаўніцтва гіганцкага Храма Хрыста Збавіцеля, падзялілі на ўсіх сталічных пенсіянераў, дык кожны з іх атрымаў бы ў месяц дадатковыя два батоны.** І толькі! А яшчэ ў мінскіх архівах цудам уцалелі падрабязныя чарцяжы сабора, зробленыя на пачатку стагоддзя. Гэта значыць, што зараз можна зэканоміць некалькі мільёнаў долараў толькі на праектных работах.

Увогуле, рэканструкцыя Свята-Казанскага храма магла б стаць **справай агульнанацыянальнай**. І тады, лічаць ініцыятыўнікі, пасільнае фінансаванне яна атрымала б ад ужо выказаўшых зацікаўленасць епархіі і Дзяржкамітэта па справах рэлігіі, ад існуючага пры канцэрне «Белрэсурсы» Фонду дапамогі праваслаўным цэрквам і мэрыі (а чым наш Уладзімір Ярмошын горшы за калегу Юрыя Лужкова, які здолеў акамуляваць значныя сродкі на ўзвядзенне свайго Храма?). Відаць, не засталася б у баку і Беларуская чыгунка, асабліва пасля таго, калі скончыцца эпапея з будаўніцтвам мінскага вакзала. Па чутках, «загарэлася» ідэяй адрадзіць сабор кіраўніцтва мінскага метрапалітэна. Не кажучы аб сотнях простых вернікаў, якія маглі б дапамагчы не толькі грашыма, але і на будаўнічых работах — бясплатна...

Я ўжо казаў, што мы вяртаемся да тэмы па ініцыятыве мінскіх чыгуначнікаў. Было б несправядліва не даць ім слова.

Анатоль СВІРЫДОВІЧ, ***рабочы-вагонарамонтнік:***

— 35 гадоў таму я атрымаў цяжкую траўму. Мне зрабілі вельмі складаную аперацыю, пасля якой перастаў варушыць канечнасцямі. Проста іх не адчуваў. Руку ці нагу адсячы — нават «вой!» не сказаў бы...

Так і ляжаў нерухомы, пакуль аднойчы да мяне не падсеў другі пацыент і не спытаў, ці веру я ў Бога. «Не,» — адказваю. «У вашым становішчы, — гаворыць, — толькі адна надзея — на Госпада». І навучыў мяне «Ойча наш». На працягу паўгода я ў думках штодзённа маліў Бога вылечыць мяне. І цуд здарыўся: неяк раніцай я прачнуўся і зноў адчуў свае рукі-ногі. Урачы потым сказалі: «Лічыце, гэта ваша другое нараджэнне. Бо медыцына тут была бездапаможная».

Так з перакананага атэіста я стаў вернікам. І ўпэўнены, што калі мы сёння адновім Казанскі храм, Гасподзь ніколі не пакіне нас і нашу Беларусь.

Вера БАРБУК, ***ганаровы чыгуначнік Беларусі, пенсіянерка:***

— Усе мае ўспаміны дзяцінства звязаны са Свята-Казанскім саборам. Мы з бацькамі жылі побач — на Вакзальнай вуліцы. У гэтай царкве яны вянчаліся, там я атрымала хрышчэнне. У ёй жа, калі гэта быў ужо клуб 13-годдзя БССР, чатырнаццацігадовай дзяўчынай пазнаёмілася са сваім будучым мужам.

Чаму храм назвалі ў імя Казанскай іконы Божай Маці? Таму што тая лічылася асноўнай заступніцай усіх, хто ў дарозе. Прывакзальны сабор будаваўся ў яе гонар менавіта каб не было аварый, катастроф на чыгунцы. Цікава, што ў гэтай царкве нейкі час служыў архімандрыт Гурый. Сёння за добрыя справы Руская праваслаўная царква збіраецца кананізаваць яго, увёўшы ў лік Святых.

На свае вочы я бачыла, як сабор руйнавалі. Мы, падлеткі, тады не надавалі значэння падзеі, бо ў школе вучылі, што царква — гэта дрэнна. Але ведаеце, што запомнілася на ўсё жыццё? Як дарослыя (у тым ліку і мая маці) стаялі на каленях, са слязамі молячы не зносіць храм. Памятаю, як здымалі залатыя крыжы. А калі на зямлю скінулі самы вялікі звон, той раскалоўся. Хутка яго вывезлі, а мы яшчэ на працягу сямі(!) дзён прыкладалі вуха да бруку, на які ён упаў — з-пад зямлі чуўся жалобны перазвон. Сем дзён звaніла...

На вачах у Веры Мікалаеўны былі слёзы.

Гутарыў Цімур ХІЛЬКЕВІЧ.

P.S. Чытачы «Звязды» пры жаданні могуць паставіць свой подпіс за аднаўленне Спаса-Казанскага храма. Вашы меркаванні дасылайце на адрас рэдакцыі.

«Гарачыя» тэлефоны «Звязды» 268-27-51, 268-27-57

ДАПАМОГА ПАГАРЭЛЬЦАМ БУДЗЕ АКАЗАНА

Не так даўно Яўгенія Вікенцьеўна Бражкіна са Жлобінскага раёна, якая пазваніла ў рэдакцыю, апынулася ў становішчы пагарэльца — пазбавілася ўласнага дома. Бацька яе амаль усё жыццё (па словах Бражкінай) працаваў на торфабрыкетным заводзе «Лукскі», таму менавіта да кіраўніцтва гэтага прадпрыемства звярнулася жанчына па дапамогу. З хадайніцтвам аб распілоўцы 18 кубаметраў драўніны выступіў Лукскі сельсавет. Прычым гэтая паслуга павінна быць аказана бясплатна. Дакумент складзены ў канцы лістапада 1997 года, але чакаюць яе аказання да гэтага часу...

Як патлумачылі «Звяздзе» ў аддзеле сацыяльнай абароны Жлобінскага райвыканкама, у выпадку знішчэння дома з-за пажару, калі гэта было адпаведным чынам афіцыйна зафіксавана, складаецца заява ў раённы выканаўчы камітэт. Адтуль ужо папера з просьбай аказаць адпаведную дапамогу ідзе на месца жыхарства пагарэльца, дзе па дадзенаму факту павінна быць аказана неабходная дапамога. Прычым бясплатна. Чаго, напэўна, і чакае Бражкіна. Калі мы звярнуліся на прадпрыемства, там патлумачылі, што затрымка з аказаннем Бражкінай дапамогі ўзнікла з-за складанага эканамічнага становішча «Лукскага»: сярэдні заробак працоўных тут дасягае толькі 1,5 мільёна рублёў. Як лічаць на заводзе, перш-наперш грошы павінны быць выдзелены з бюджэту (раённага, сельсавецкага), а потым пералічаны на торфабрыкетны, бо нельга ўвесь цяжар перакладваць на іх плечы нават тады, калі да чалавека прыходзіць бяда.

У гэтым выпадку зразумелыя пазіцыі абодвух бакоў: раён лічыць (і справядліва!), што дапамога пацярпелай павінна быць аказана як мага хутчэй, завод жа з-за складанага эканамічнага становішча проста не можа на гэта пайсці. Але ж нельга забываць пра непасрэднага пацярпелага — Яўгенію Вікенцьеўну Бражкіну. Дарэчы, дапамога ёй у рэшце рэшт усё ж будзе аказана — так паабяцалі на торфабрыкетным.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ЯК БУДЗЕМ РАЗЛІЧВАЦЦА ЗА ГАЗ?

Апошнім часам у Беларусі ўзніклі пэўныя праблемы па разліках за газ, што паступае з Расіі. Запазычанасць за ўсе віды паліўна-энергетычных рэсурсаў складае амаль 470 мільёнаў долараў. Як растлумачыў віцэ-прэм'ер Валерый Кокараў, у мінулым годзе наша рэспубліка расплачвалася за пастаўкі газу ў асноўным таварнай прадукцыяй. На гэты год, згодна з падпісаным пагадненнем, зацверджаны новы прынцып разліку: 70 працэнтаў аплаты ў грашовай форме і 30 — таварамі.

Аднак названая сума даўгоў утваралася не толькі па віне Беларусі. Справа ў тым, што расійскія [illegible] ... Паводле сцвярджэння віцэ-прэм'ера Валерыя Кокарава, беларускі ўрад [illegible] з расійскім бокам, але дасягнуць станоўчых вынікаў пакуль што не ўдалося. Для беларускіх спажыўцоў устаноўлены абмежаванні па пастаўках газу — 30 працэнтаў [illegible] ... Пасля 15 красавіка прадугледжваецца ўвядзенне рэжыму абмежавання [illegible] ... амаль 50 працэнтаў аб'ёму газу, які паступае.

У бліжэйшы час, падкрэсліў далей Валерый Кокараў, трэба будзе прыняць рашэнне: ці расійскі бок згаджаецца на аплату запазычанасці за газ беларускімі таварамі, ці гэта пытанне неабходна вынесці на вышэйшы ўзровень кіраўніцтва дзяржаў.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

ЧЫГУНКА: ЗАДАЧЫ АДНЫ — УМОВЫ РОЗНЫЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такія пытанні наша чыгунка ніколі не ставіла. Чаму? У нас вядзецца і неўхільна выконваецца жорсткая дысцыпліна па чарговасці плацяжоў, вызначаная Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Лукашэнкі № 135 ад 05.10.94. [illegible] ... Толькі за кошт правядзення тэндэра на пастаўку матэрыялаў верхняй будовы пуці [illegible] ... тэхнікі на суму 395,2 мільярда рублёў [illegible] ... Рост аб'ёмаў [illegible] ... Усё гэта дало магчымасць чыгунцы, нягледзячы на жорсткія ўмовы, быць прыбытковай. Гэта пры тым, што тарыфы за год у грузавых зносінах павялічыліся ў 1,5 раза, у пасажырскіх — у 1,66 раза. За ўвесь год тарыф у грузавых зносінах пераглядаўся толькі адзін раз, у пасажырскіх — два разы. Гэта пры росце цэн на прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння ў 1,9 раза. Менавіта за кошт жорсткай эканоміі расходаў чыгунка змагла знізіць тэмпы росту сабекошту ў адносінах да росту цэн на тавары, якія спажывае чыгунка.

Але і тут асноўны ўплыў — пераацэнка асноўных вытворчых фондаў і рост амартызацыі, а не затратны механізм расходаў. У нас пастаянна вядзецца работа і па росту прадукцыйнасці працы. Рост аб'ёму забяспечаны ростам прадукцыйнасці працы на 80,8 працэнта. Трэба прызнаць, у Расіі гэта работа вядзецца не горш, але мы паставілі задачу забяспечыць сацыяльную абарону чыгуначнікаў, і ў першую чаргу захаваць рабочыя месцы.

Цяпер пра галоўнае — прамую дзяржаўную падтрымку чыгуначнага транспарту. Як ужо неаднаразова адзначалася ў сродках масавай інфармацыі, пасажырскія перавозкі ва ўсім свеце стратныя. Але нават прыватныя пасажырскія кампаніі маюць датацыю з бюджэту на пакрыццё страт не менш чым 25 працэнтаў. Беларуская чыгунка за 1997 год мела страты ад пасажырскіх перавозак у суме больш за два трыльёны рублёў. Іх прыходзілася субсідзіраваць за кошт грузавых перавозак. На пакрыццё гэтых страт з бюджэту атрымана 11,6 мільярда рублёў пры заяўленых Міністэрству фінансаў 95,5 мільярда. Не ў поўнай меры кампенсаваны нават страты за праезд ільготных катэгорый грамадзян [illegible] ... Даходы забяспечваюць расходы ў прыгарадных зносінах толькі на 30,3 працэнта, у прамым — на 21,5 працэнта.

А як справы з гэтым пытаннем у нашых расійскіх калег? У вельмі складаных эканамічных умовах яны [illegible] ... За 1997 год [illegible] ... Губернатары Хабараўскага края, Іркуцкай, Пермскай і іншых абласцей [illegible] ... Маскоўская чыгунка [illegible] ... паміж урадам Масквы, Маскоўскай і Кастрамской абласцямі [illegible] ... Пры такім становішчы чыгунка стане безнадзейна стратнай. Ніякай эканоміяй расходаў такую амартызацыю не пакрыеш. Гэта могуць зразумець нават далёкія ад эканомікі людзі.

А між тым рашэння па гэтаму жыццёва важнаму пытанню ўсё няма і няма. Пры роўных стартавых умовах пасля развалу СССР удзельная вага фонду аплаты працы з налічэння ў сабекошце ў РФ склала за два месяцы 1998 года 31,7 працэнта, а на Беларускай чыгунцы — толькі 18,8 (у 1,69 раза менш).

Кожны, хто сутыкаецца з работай нашай магістралі, не можа не адзначыць той факт, што чыгуначнікі робяць усё магчымае для поўнага задавальнення ў перавозках пасажыраў і народнагаспадарчых грузаў. Вельмі важна, каб да нашых праблем дзяржаўныя людзі падышлі па-дзяржаўнаму. Жыць адным днём нельга. Каб смела глядзець у будучыню, неабходна выконваць адну, але вельмі важную ўмову: вырашаць усе пытанні на аснове эканамічна абгрунтаваных дзеянняў. Што датычыць чыгуначнікаў, то яны ўжо даказалі не аднойчы: любая работа больш чым стотысячнаму калектыву па плячы.

Дзе ёсць жалезная дысцыпліна, там ёсць і вынікі. Але ўсё ж наш калектыў вельмі спадзяецца, што ён будзе пачуты кіраўніцтвам абласцей і па прыкладу сваіх расійскіх калег сумеснымі намаганнямі пачне вырашаць пытанні па ўтрыманню стратных пасажырскіх перавозак.

Галіна БРЫЧКІНА, галоўны эканаміст Беларускай чыгункі.

Да 200-годдзя з дня нараджэння Адама Міцкевіча

РЫХТУЕЦЦА УНІКАЛЬНАЕ ВЫДАННЕ

Днямі ў Беларускім фондзе культуры адбылася рабочая сустрэча ўдзельнікаў унікальнага выдання — паэмы Адама Міцкевіча «Пан Тадэвуш» на трох мовах — польскай, беларускай і рускай. Ідэя ажыццяўлення такога выдання да юбілею Адама Міцкевіча ўзнікла з беларускага боку (у прыватнасці, першапачатковыя захады рабіліся з боку старшыні праўлення БФК Уладзіміра Гілепа) і была падтрымана ў Расіі дзяржаўным газетна-часопісным аб'яднаннем «Воскресение».

— Наш сумесны з Беларуссю праект, — сказаў генеральны дырэктар аб'яднання «Воскресение» Георгій Прахін, — абяцае стаць прыкметнай з'явай у культуры. Як вядома, на наступны год увесь свет адзначае 200-годдзе юбілей найвялікшага паэта Польшчы Адама Міцкевіча, аднагодка Аляксандра Пушкіна. [illegible] ... трох тамах: том польскі, том беларускі і том рускі. Але аказалася, што ў Расіі ніхто сур'ёзна не займаўся ілюстраваннем паэмы Міцкевіча. У палякаў непераўзыдзеным майстрам лічыцца Андрыёлі, які зрабіў свае ілюстрацыі яшчэ ў XIX стагоддзі. З агульнай згоды выра[illegible] ... Мяркуемы тыраж — 10 тысяч экземпляраў.

Не выключана, між іншым, што друкавацца кніга будзе ў Беларусі. Гэта дазваляе і паліграфічная база, і адносна танны кошт работы. Але пытанне гэта канчаткова не вырашана.

Таццяна АНТОНАВА.

«ПІНСКДРЭЎ» ПАДТРЫМАЛА МАРКУ ЯКАСЦІ НА ПОЎНАЧЫ РАСІІ

Прадукцыя АА «Пінскдрэў» — шыкоўная мяккая мэбля, корпусныя і кухонныя наборы — сёння вядома не толькі ў Беларусі, але і далёка за яе межамі.

Пры ўсіх аб'ектыўных складанасцях [illegible] ... Ларанам Арынічам кіраўнік дзяржавы сказаў, што ён добра інфармаваны аб рабоце «Пінскдрэва», задаволены асартыментам выставы і пажадаў пінскім мэблевытворцам новых поспехаў.

А губернатар Мурманскай вобласці Юрый Еўдакімаў уручыў беларускаму прадпрыемству памятны дыплом.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ДЗЯРЖДУМА РАСІІ АСУДЗІЛА ПАЗІЦЫЮ КАНГРЭСА ЗША Ў АДНОСІНАХ ДА БЕЛАРУСІ

Дзяржаўная дума Федэральнага Сходу Расіі выступіла з заявай, у якой выказала сваю рашучую нязгоду з пазіцыяй ЗША ў адносінах да Беларусі. Парламентарыі заклікалі прэзідэнта краіны Барыса Ельцына і расійскі ўрад прыняць неабходныя меры па ўмацаванню міжнародных пазіцый Саюза Беларусі і Расіі.

Падставай для прыняцця гэтага дакумента расійскімі дэпутатамі стаў праект рэзалюцыі, падрыхтаваны групай амерыканскіх кангрэсменаў і накіраваны на разгляд у Палату прадстаўнікоў кангрэса. Амерыканскія [illegible] прэзідэнта [illegible] найбольшага спрыяння ў адносінах да беларускай прадукцыі ў выпадку, калі ў Беларусі не палепшыцца становішча з правамі чалавека.

На думку расійскіх заканадаўцаў, у абарону свайго пункту гледжання аўтары праекта прыводзяць несур'ёзныя аргументы, спрабуючы аказаць націск на суверэнную дзяржаву, якая не хоча «плыць у фарватэры амерыканскай глабальнай палітыкі». Між тым, выступаючы за захаванне ў Беларусі міжнародных абавязацельстваў у галіне правоў чалавека, амерыканскія кангрэсмены ні разу за апошнія гады не выступілі з пратэстам супраць масавых парушэнняў правоў чалавека ў суседніх з Рэспублікай Беларусь прыбалтыйскіх дзяржавах.

Гэты факт расцэньваецца дэпутатамі Дзярждумы як прыклад прымянення палітыкі двайных стандартаў. Ініцыятыва амерыканскіх кангрэсменаў тлумачыцца расіянамі не як праяўленне клопату аб правах чалавека, а як імкненне дабіцца змянення курсу Беларусі, кіраўніцтва якой займае рэзка адмоўную пазіцыю ў пытанні пашырэння НАТО на Усход.

БЕЛТА.

ВАКОЛ СКАНДАЛУ

«Дынаміт» заклалі на 10-га. Ірване ці не?

Пытанне аб тым, будуць ці не будуць прымаць удзел у нацыянальным чэмпіянаце Беларусі мінскія каманды «Дынама» і «Дынама-93» учора так канчаткова і не вырашылася. Самая-самая тлустая кропка ў скандальнай гісторыі будзе пастаўлена менавіта сёння — за два дні да адкрыцця першынства.

Як стала вядома, на ўчарашнім сходзе кіраўнікоў ЗАТ «ФК «Дынама (Мн)» сітуацыя наконт заяўкі клубаў так і не праяснілася, хоць спрэчкі разгарэліся нежартоўныя. Па нашай інфармацыі, прэзідэнт таварыства Яўген Хвастовіч абвінаваціў сваіх жа «паплечнікаў» у тым, што тыя не дапамагаюць яму ў барацьбе супраць федэрацыі футбола, і ў чарговы раз заявіў, што адмаўляецца фінансаваць каманды, а тым больш заяўляць іх на ўдзел у чэмпіянаце. У рэшце рэшт, працяг сходу быў перанесены на наступны дзень, калі акрамя кіраўніцтва і трэнерскага штаба збяруцца яшчэ і ігракі клубаў. Пасля сходу карэспандэнт «Звязды» задаў некалькі пытанняў галоўнаму трэнеру мінскага «Дынама» Уладзіміру Курневу, які прысутнічаў на ўчарашніх унутраных «разборках».

— **Уладзімір Барысавіч, мяркуючы па вашым твары, прыемных навін мала.**

— Скажу толькі, што ўсё вырашыцца заўтра. Канчаткова і беспаваротна.

— **Маральны настрой ігракоў напярэдадні чэмпіянату?**

— Ну які можа быць настрой, калі ні я, ні ігракі ўжо тры месяцы не атрымліваем зарплаты і боўтаемся як у палонцы?! І не топімся, і выбрацца не можам. Што я магу сказаць ігракам, якія нават не ведаюць, што яны праз два дні будуць рабіць? Ці то гуляць, ці то ісці на родны стадыён «Дынама», прабачце за эмоцыі, трусамі гандляваць.

— **Разгледзім горшы выпадак: клубы не заявяцца...**

— І цяжка далей нешта прадказаць. Вы ж разумееце, што футбалісты хоць і з вядучых каманд, аднак проста так, «гуляючы», раскідаць іх па клубах не так і проста.

— **Футбалістам працей. Што будуць трэнеры рабіць?**

— Думаю.

Алесь СІВЫ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

● **У Расіі ўчора праходзіла агульнанацыянальная акцыя пратэсту.** Наперакор намерам прафсаюзаў абмежавацца эканамічнымі патрабаваннямі, практычна на ўсіх мітынгах гучаць заклікі да адстаўкі цяперашняга расійскага кіраўніцтва. Паводле даных прафсаюзаў, агульная сума даўгоў па зарплаце ў краіне — як у дзяржаўным, так і ў прыватным сектары — складае дзесяць мільярдаў долараў. Колькасць удзельнікаў акцыі, паводле даных прафсаюзных кіраўнікоў, дасягнула 3 мільёнаў чалавек. МУС паведамляе, што афіцыйна заяўлены два мільёны.

● **Ні аб якіх санкцыях** ці татальных эмбарга ў адносінах да Латвіі гаворкі быць не можа, заявіў прэс-сакратар Ельцына С. Ястржэмбскі. У гутарцы з журналістамі ён патлумачыў, што будуць усяго толькі зроблены пэўныя крокі «ў рамках упарадкавання расійска-латвійскіх мытных адносін». Прэзідэнт Ельцын, як паведамляла яго прэс-служба, падтрымаў прапанову шэрагу расійскіх губернатараў «аб мерах эканамічнага ўздзеяння на Латвію з прычыны дыскрымінацыі рускамоўнага насельніцтва рэспублікі».

● **Расія скарачае экспарт нафты** прыблізна на 8 з паловай тысяч тон у суткі, аб'явіў першы віцэ-прэм'ер Барыс Нямцоў пасля ўчарашняй нарады прадстаўнікоў урада і кіраўніцтва буйнейшых нафтавых кампаній. Нямцоў падкрэсліў, што скарачэнне экспарту з'яўляецца палітычным крокам і будзе ажыццяўляцца з аглядкай на дзеянні краін АПЕК, якія таксама скарацілі здабычу нафты ў сувязі з падзеннем цэн на яе.

● **Ватыкан абверг інфармацыю** аб тым, што ў 80-я гады КДБ удалося ўстанавіць падслухвальныя прыстасаванні ў кватэры дзяржсакратара рымскай курыі кардынала Казаролі. Гэта інфармацыя ўтрымлівалася ў дакументах італьянскай контрразведкі, якія днямі былі рассакрэчаны. Агасціна Казаролі адказваў за адносіны Ватыкана з Савецкім Саюзам у часы праўлення Леаніда Брэжнева.

● **Сама меней 18 чалавек загінулі** і дзесяткі атрымалі раненні ў выніку моцнага ўрагану, які пранёсся ўчора ўвечары над паўночнай часткай амерыканскага штата Алабама. Больш за ўсё пацярпеў горад Бірмінгем і яго наваколлі, дзе смерч ператварыў сотні цагельных дамоў у груды абломкаў.

● **Нямецкія спецыялісты** па медыцынскай статыстыцы зноў пацвердзілі, што ўмеранае ўжыванне алкаголю станоўча ўплывае на працягласць жыцця. Паводле даных прафесара Мюнстэрскага універсітэта Ульрыха Кайля, сардэчныя крызы радзей за ўсё адбываюцца ў мужчын, чыя штодзённая порцыя моцных напояў утрымлівае ад дваццаці да сарака грамаў спірту (у пераразліку на піва гэта адна-дзве бутэлькі). Аптымальная доза спіртнога для жанчын у два разы менш. Гэтыя высновы зроблены пры абследаванні стану здароўя і ладу жыцця больш чым дзвюх тысяч жыхароў Паўднёвай Германіі сярэдняга ўзросту.

Паводле паведамленняў інфармацыйных агенцтваў.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Нядаўна з'явілася інфармацыя, што ў закінутай шахце недалёка ад гары Святой Кацярыны за 110 кіламетраў ад Прагі пахавана частка ўбранства Янтарнага пакоя, які быў выкрадзены нацыстамі з Царскага Сяла ў гады другой сусветнай вайны. Судэцкі немец Гельмут Гензель мае намер правесці там раскопкі, спадзеючыся знайсці скарб. Янтарны пакой ужо шукалі ў дзесятках самых розных месцаў — і ўсякі раз безвынікова. Хто ведае, магчыма менавіта Гензелю пашанцуе.

Асашыэйтэд Прэс

Кароль Непала сваім указам загадаў членам парламента краіны з'яўляцца на пасяджэнні строга ў нацыянальным адзенні. Да гэтага часу гэтага правіла няўхільна прытрымліваліся толькі міністры непальскага ўрада. Парламентарыі ж вольнічалі. Каменціруючы каралеўскі ўказ, мясцовыя газеты адзначаюць, што некаторыя заканадаўцы прыходзілі ў залу пасяджэнняў у сандалях, а то і ў пляжных тапках або наогул босыя. Цяпер гэтаму будзе пакладзены канец. Акрамя высокага прадпісання, у працэдурныя правілы парламента ўнесена папраўка, якая кадыфікуе гардэроб заканадаўцаў.

Рэйтэр

Праблема развіцця навукі — праблема агульнанацыянальнага выжывання, прагрэсу грамадства

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Тым болей, што, як падкрэсліў віцэ-прэм'ер, фундаментальныя даследаванні не цярпяць адміністравання. Але ёсць і пэўныя заўвагі да дзейнасці Савета па каардынацыі фундаментальных даследаванняў пры Нацыянальнай акадэміі навук. Работа яго патрабуе сур'ёзнага паляпшэння. Трэба прыкладаць большыя намаганні для ўвязвання з прыкладной дзейнасцю, накіраванай на распрацоўку новай тэхналогіі, забеспячэнне выпуску канкурэнтаздольнай прадукцыі. Сёння пакуль не вызначаны прыярытэтныя накірункі фундаментальных даследаванняў, і не ўвязаны з прыярытэтамі навукова-тэхнічнай дзейнасці. Нацыянальная акадэмія сама з'яўляецца выканаўцай прыкладных распрацовак і акумулюе да 15 працэнтаў бюджэтных сродкаў, што дзяржава ў цэлым выдзяляе на навукова-тэхнічныя праграмы. Дарэчы, выступаючы на магілёўскай нарадзе, прэзідэнт краіны падкрэсліў, што навукова-тэхнічную дзейнасць варта сканцэнтраваць на абмежаванай колькасці прыярытэтаў, на падтрымцы кропак росту.

І яшчэ віцэ-прэм'ер урада краіны, зазначыўшы, што дзяржава падтрымлівае навуку, нагадаў і аб праве дзяржавы патрабаваць ад гэтай галіны аддачы.

Удзел у рабоце сесіі прынялі старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Павел Шыпук, дэлегацыя расійскіх навукоўцаў, кіраўнікі айчынных міністэрстваў і ведамстваў. З грунтоўным справаздачным дакладам выступіў прэзідэнт Нацыянальнай акадэміі навук акадэмік Аляксандр Вайтовіч. Агучыўшы многія здабыткі айчынных навукоўцаў, кіраўнік галоўнай навуковай установы краіны засяродзіў сваю ўвагу на тых праблемах і клопатах, якія патрабуюць вырашэння. Мажліва, істотны ўплыў на змены акажа і прыняты днямі Палатай прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу краіны Закон «Аб Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі». Безумоўна, статус акадэміка, пра што таксама гаварыў Аляксандр Вайтовіч, патрабуе надання гэтаму званню асаблівай важнасці. Акадэмік павінен з'яўляцца дзяржаўным чалавекам. Але ж якраз такі сёння час, што кожнага з нас, акадэміка, радавога навукоўца, радавога грамадзяніна, умовы развіцця, розныя сацыяльна-эканамічныя складанасці выпрабоўваюць на дзяржаўнасць, на адданасць народу і дзяржаве.

Асаблівая ўвага на сесіі гадавога сходу была нададзена і абмеркаванню «Асноўных накірункаў павышэння эфектыўнасці выкарыстання навуковага патэнцыялу і матэрыяльна-тэхнічнай базы НАН Беларусі». Сярод іншых пазіцый у праекце гэтага дакумента ёсць і такія словы: «Дынамізм сучасных сацыяльна-эканамічных працэсаў, якія працякаюць у нашым грамадстве, бесперапынная змена тэхналагічных укладаў у народнай гаспадарцы рэспублікі і за яе межамі патрабуюць мабільнай адаптацыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі да ўмоў навакольнага жыцця, якія хутка змяняюцца. Няма сумненняў у тым, што ад тэмпаў такой адаптацыі напрамую залежыць эфектыўнасць выкарыстання навуковага патэнцыялу і матэрыяльна-тэхнічнай базы акадэміі для вырашэння як вузканавуковых, так і болей шырокіх сацыяльна-эканамічных задач...» Што ж, усё, відавочна, сапраўды так. Хіба што ад навукі хацелася б чакаць не толькі руплівасці ў адаптацыі, але і руплівасці ў апярэджванні многіх працэсаў. Навука — усё ж такі арыенцір. Павінна быць арыенцірам. Для эканомікі. Для іншых галін нашай жыццядзейнасці.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ТОЛЬКІ ФАКТ

По разліках вучоных, **сумарная радыеактыўнасць** 432 атамных рэактараў, што дзейнічаюць у свеце, за 15 гадоў працы склала 22 трыльёны кюры, або эфект 440 тысяч чарнобыльскіх катастроф.

На кожныя 100 тысяч родаў, паводле даных Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, прыпадае 430 смерцяў парадзіх — гэта значыць кожны дзень у свеце ад ускладненняў, **звязаных з цяжарнасцю і родамі** памірае мінімум 1600 жанчын.

МОВА

РАЎНАПРАЎЕ САПРАЎДНАЕ І ЎЯЎНАЕ

У хуткім часе Палата прадстаўнікоў павінна канчаткова разгледзець законапраект «Аб мовах». У адпаведнасці з вынікамі майскага (1995 г.) рэферэндуму ў новым законе статус дзяржаўных будзе замацаваны і за беларускай, і за рускай мовамі.

На жаль, у нашым грамадстве ў гэтыя дні, калі вырашаецца, якім быць закону, моўная праблема не абмяркоўваецца. Ніякіх дыскусій, падобных на тыя, што вяліся ў 1988—1989 гадах, калі Вярхоўны Савет БССР 11-га склікання (заўважым, цалкам камуністычны Вярхоўны Савет) адважыўся стаць на абарону паміраючай мовы, — цяпер не вядзецца. Напэўна, лічыцца само сабой зразумелым, што ўсе магчымыя довады выказаны ў 1995 годзе, калі кароткая вясна моўнага адраджэння ў Беларусі завяршылася.

Законапраект, які ходзіць цяпер па дэпутацкіх руках у беларускім парламенце, знешне цалкам дэмакратычны. Фармальна ён абвяшчае абедзве мовы абсалютна раўнапраўнымі: бацькі могуць самі выбіраць мову навучання для сваіх дзяцей, чыноўнікі не абмежаваныя ў мове дзелавых зносінаў і дзелавой перапіскі, камерсанты свабодныя ў выбары мовы пры афармленні і рэкламаванні тавараў...

Напэўна, такі закон, сапраўды, мог бы лічыцца ўзорам дэмакратычнасці ў той краіне, дзе існуе рэальнае, а не дэклараванае двухмоўе (напрыклад, у Швейцарыі ці Бельгіі); дзе ніводнай з моў нішто не пагражае; дзе існуюць дзяржаўныя гарантыі абароны кожнай з іх.

Галоўная загана гэтага законапраекта ва ўмовах Беларусі — тое, што ён не ўлічвае рэалій, што ў яго аснову пакладзена мёртвая схема і не ўлічваецца шматгадовая татальная русіфікацыя ўсяго грамадскага жыцця, якая працягваецца і сёння.

Я не збіраюся абвяргаць вынікі рэферэндуму трохгадовай даўнасці. Але давайце быць дакладнымі і скрупулёзнымі: на плебісцыце большасць насельніцтва прагаласавала не за русіфікацыю і не за вынішчэнне беларускай мовы, а за рэальную роўнасць дзвюх моў. Так што заканадаўцы сёння павінны стварыць закон, які б забяспечыў гэту роўнасць. Калі праз год ці праз два выявіцца, што адна з моў па-ранейшаму дыскрымінуецца, — значыць закон нікуды ні варты.

Якая з моў сёння ў Беларусі ў падаўленым стане, здагадацца няцяжка. Прайдзіце па вуліцах беларускай сталіцы або любога іншага горада краіны: гарадскія ўлады і гандляры імкліва пазбаўляюцца ад усяго беларускамоўнага.

Хацелася б паглядзець у вочы таму чыноўніку, які рыхтаваў пастанову, паводле якой усе тавары, якія прадаюцца на тэрыторыі краіны, павінны суправаджацца анатацыяй на рускай або беларускай мове. Здавалася б, дробязь: замяніць злучнік «або» на злучнік «і». А вынік гэтай «дробязі» тое, што беларуская мова цалкам вынішчана з афармлення тавараў. Заўважым: падобных дакументаў, накіраваных на дыскрымінацыю роднай мовы, не прынята ні ў адной з краін СНД, нават у такіх русіфікаваных, як Украіна і Казахстан. Акрамя ўсяго іншага, гэта ўдар па прэстыжу дзяржавы: па ўсім свеце разыходзяцца тавары, афармленыя на ўкраінскай, літоўскай, латышскай, польскай, балгарскай мовах... Беларусь у гэтым пераліку не значыцца.

Раўнапраўе дык раўнапраўе: гэты прынцып прадугледжвае, што мова ні ў чым не павінна быць ушчэмлена. А значыць камерсант, які аршыннымі літарамі ўпрыгожыў свой магазін у цэнтры сталіцы рускамоўным надпісам, — побач павінен у абавязковым парадку такога ж памеру шрыфтам змясціць беларускамоўны надпіс. Калі ён не пажадае гэтага зрабіць, то павінен несці адказнасць, паколькі яго дзеянні накіраваныя на дыскрымінацыю адной з моў, прызнаных на рэферэндуме дзяржаўнымі.

Падобны падыход павінен прымяняцца ва ўсіх сферах грамадскага жыцця, у тым ліку і ў справаводстве: не чыноўніку выбіраць, на якой мове афармляць дакументы. Народ жа ў маі 1995 года галасаваў не за рускую або беларускую мову, а за рускую і беларускую. Значыць, усе дакументы павінны афармляцца на дзвюх мовах. Зразумела, гэта стварае пэўныя тэхнічныя цяжкасці, але пра іх варта думаць да рэферэндуму, а не падладжваць волю народа пад свае карпаратыўныя інтарэсы.

На жаль, у сённяшніх умовах мала шанцаў, што такі падыход возьме верх. Хутчэй за ўсё, прадоўжыцца ранейшая практыка. Але праблема гэтым не вырашаецца: гадоў праз пяць—дзесяць палітычнае кіраўніцтва немінуча сутыкнецца з разбуральнай тэндэнцыяй, з канстатацыяй таго, што ад дэклараванага раўнапраўя і двухмоўя не засталося і следу. І зноў будуць нараканні на недасканалы закон, зноў пачнуць асуджаць папярэдніх кіраўнікоў, зноў узнікне хваля новага нацыянальнага адраджэння.

Але гэта будзе ўжо новая гісторыя. Прыкра тое, што мы менш за ўсё думаем аб тым, як будзем выглядаць у вачах нашчадкаў і якія ацэнкі атрымаем ад іх за нашы сённяшнія ўчынкі.

Валянцін ЖДАНКО.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.21	20.01	13.40
Віцебск —	6.09	19.53	13.44
Магілёў —	6.11	19.50	13.39
Гомель —	6.08	19.47	13.39
Гродна —	6.35	20.17	13.42
Брэст —	6.40	20.13	13.33

МЕСЯЦ

Поўня
12 красавіка
З 17.44 — 15-я месяцавыя суткі.
З 5.05 Месяц у сузор'і Шаляў

ІМЯНІНЫ

Пр. Іларыена, Сцяфана
К. Макара, Міхала

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, у паўднёва-ўсходніх раёнах ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску — 3—5, Мінску, Магілёве — 4—6, Гродне, Гомелі — 6—8, Брэсце — 10—12 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак пераменная воблачнасць, месцамі кароткачасовыя дажджы, магчымы навальніцы. Тэмпература 11-га ўначы — 4—9 градусаў вышэй нуля, па паўночнаму ўсходу да 3 градусаў марозу, удзень — 11—16 градусаў цяпла; 12-га ўначы — 6—11, удзень — 11—16, па паўднёваму ўсходу 18—20 градусаў вышэй нуля.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

Панядзелак, 13 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00 Рэзананс.
8.50 Тэлебарометр.
9.05 «Сёння з вамі...»
9.40 Віншаванне Папы Рымскага «Гораду і свету».
10.10 Здароўе.
10.40 «Справы судзейскія».
11.35 Абібок.
12.05 Тэленавігатар.
12.25 «А музыка гучыць...»
13.00, 15.00, 18.00, 23.50 Навіны.
13.15 Маст. фільм «На ўсё астатняе жыццё...» 1-я серыя.
14.35 Параграф.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.45 ТБ — школе. Геаграфія Беларусі. 9-ы клас.
16.15 Спажывецкая карзіна.
16.30 Рэгіён. Перадача з Брэста.
17.00 «Хлопец з вёскі Белае». Дак. фільм.
17.30 Госці ў хату.
18.20 «Справы судзейскія».
19.15 Беларускі хіт-парад.
19.20 «Успамінаў доўгі рой».
19.25 «Сёння з вамі...»
20.00 «Марскі бой». Тэлелато.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Дзеці Дон Кіхота».
23.30 «Нагана дорыць надзею». Тэленарыс аб зімовых Параалімпійскіх гульнях у Нагана (Японія).
0.05 Трэці тайм.

ГРТ
17.00, 23.45 Навіны.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Адгадай мелодыю.
19.00 Панядзелак з Познерам. Праграма «Мы».
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Фільм Андрэя Таркоўскага «Сталкер».

«Расія»
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.20 Рэцэпты.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.05 «Аншлаг» і К°.
9.05 «Санта-Барбара».
13.30 Серыял «Італьянскі рэстаран».
14.20 «Маленькі бадзяга».
14.50 Серыял «Солці».
15.40 Намінант «ТЭФІ». «Гэта Масква». Дак. фільм.
16.30 Вашы любімыя мелодыі.
16.50 Красворд.
17.15 Меладрама «Ніягара».
19.35 Падрабязнасці.
19.55 «Санта-Барбара».
20.55 Мадонна ў фільме «У пошуках Сьюзен» (ЗША).
22.45 Бэзавы туман.
23.45 Дзяжурная часць.
23.55 Аўта-шоу.

«Культура»
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 «Музыка з Пецярбурга». Юбілей Алега Вінаградава. Перадача 1-я.
8.00 «Дом паэта». Фёдар Цютчаў.
8.15 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 4-ы. «Героі і здраднікі». Дак. фільм. Частка 1-я.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Мама». Маст. фільм.
10.35 «Рамансіяда-98».
11.05 «Руская сядзіба». Мар'іна.
11.35 Спектакль «Доктар Жукаў, на выезд».
13.15 «Лексікон гісторыі культуры». Перадача 1-я.
13.40 Не толькі аб тэатры.
14.05 «Культура гарадоў свету». «Брытанскія сады».
14.20 Музычны экспромт.
14.30 Я садоўнікам нарадзіўся...
14.45 Разам з Фафалем.
15.05 «Падарожжа ў часе».
15.55 Мастак і казка.
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.15 Міжнародны агляд.
17.45 Перадвелікодны тыдзень у Іерусаліме.
18.15 Дак. фільм «Лёшкаў луг», «Шалі Феміды», «Маленькае жыццё».
19.15 Цуд-казка.
19.50 «Запаліце свечкі». Аляксандр Гарадніцкі.
20.00 «Тэатр маёй памяці». «Мансарда Льва Крапіўніцкага».
20.25 Дж. Гершвін. «Рапсодыя ў стылі блюз».
20.45 Пасля навін...
21.05 «Дзяцінства Горкага». Маст. фільм.
22.45 «Гарадскі эцюд». Відэафільм.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.10 Учора ў «Выніках».
10.10 «Усяго» з Віктарам Шандаровічам.
10.20 Вынікі. Начная размова.
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.25 «Стары тэлевізар» успамінае: «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 14-я.
13.15 Маст. фільм «Калыханка».
14.35 «Назад у будучыню»
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя». «Стварэнне зорак». Частка 1-я (Вялікабрытанія).
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Камедыя «Танк» (ЗША).
21.50 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «Квартал» (ЗША).
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Сінеманія: усё пра кіно.

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Тэлефільм «Свавольнікі».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Шалёны Макс».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 Мультфільм «Вясёлыя мелодыі».
20.40 Аўтамабілі і запчасткі.
20.45 Музыка на тэлеканале.
21.45 Праграма Алена Жабера «Палітры».
22.10 Відэатавары. Тэхніка ў быце.
22.15 Маст. фільм «Маленькая смерць».

Аўторак, 14 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 24.00 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...»
8.50 Музычны антракт.
9.05 ТБ — школе. Геаграфія Беларусі. 9-ы клас.
9.35 Землякі.
10.30 «Справы судзейскія».
11.20 Бон тон.
12.00 Вяскоўцы.
12.25 «Бархатны сезон».
13.15 «Уцякач». Відэафільм.
13.35 Гумарыстычная праграма «Андрэй Кнышаў на Мове Арыгінала».
14.35 «Макаёнка, 9».
15.15 ТБ — школе. Гісторыя Беларусі. 7-ы клас.
15.45 Востраў натхнення.
16.00 «Зямля скарбаў». Спартыўна-гістарычная гульня.
16.30 Урокі Н. Наважылавай.
17.00 «Першы месяц фравардзін». Тэленарыс.
17.25 Шматгалоссе.
18.20 «Справы судзейскія».
19.15 Беларускі хіт-парад.
19.20 «Успамінаў доўгі рой». Відэазамалёўка.
19.25 «Сёння з вамі...»
20.05 Патрысія Каас.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Мёд асы».
23.40 Міжнародныя спартыўныя навіны.
00.15 КВЗ. 1/8 фіналу чэмпіяната Беларусі.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.35 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына»
9.00 Праграма У. Познера «Мы».
9.45 Смехапанарама.
10.20 Хатняя бібліятэка.
10.30 Адгадай мелодыю.
11.15 Праграма «Разам».
14.20 «Ружовая пантэра».
14.55 Шчаслівы выпадак.
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Футбол. Кубак УЕФА. 1/2 фіналу. «Спартак» (Масква) — «Інтэр» (Італія).
19.20 Добрай ночы, малышы!
20.30 Час.
21.15 Маст. фільм «Іх ведалі толькі ў твар».
23.05 «Жаночыя гісторыі».

«Расія»
16.00, 19.00, 22.50 Весткі.
16.30 «Арэна».
16.55 Футбол. Кубак Расіі. 1/4 фіналу. «Ротар» (Валгаград) — ЦСКА (Масква).
19.35 Падрабязнасці.
19.55 «Санта-Барбара».
21.00 «Пецярбургскія тайны».
22.00 Добры вечар з Санкт-Пецярбурга.
23.05 Дзяжурная часць.
23.20 Гарачая дзесятка.
0.15 Маст. фільм «Байран. Балада пра дэмана».

«Культура»
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 «Старое танга». «Пігмаліон і яго Галатэя».
7.50 Кніжныя скарбы.
8.05 Музычны экспромт.
8.15 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 5-ы. «Героі і здраднікі». Дак.фільм. Частка 2-я.
9.05 «Дзяцінства Горкага». Маст. фільм.
10.50 Тэма для аргана.
11.05 «Сад мастацтваў». Тэатр апавядання.
11.35 Спектакль «Апошняе каханне Маякоўскага».
13.15 «Лексікон гісторыі культуры». Перадача 2-я.
13.45 «Расія праваслаўная». П. Часнакоў.
14.20 Акно ў прыроду.
14.45 Ноу хау.
15.05 «Падарожжа ў часе».
16.15 «Культура гарадоў свету». Кітай.
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Бульвар Германія.
17.40 «Тэатральная правінцыя?» Тэатральнае жыццё Цюмені. Перадача 3-я.
18.05 Рамансіяда-98.
18.25 «Урокі Арменіі праз 30 гадоў». Відэафільм.
19.10 Цуд-казка.
19.25 Мультфільм.
19.50 «Марыс Ліепа, які далёка».
20.30 Іканапісец Андрэй Запруднаў.
20.45 Пасля навін...
21.05 «У людзях». Маст. фільм.
22.45 «Вулічныя музыканты». Відэафільм.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.15 Крымінал. «Шчырае прызнанне».
9.35 «Рускі век». Аляксей Лявонаў у гутарцы з Андрэем Каравулавым.
10.00 Дак. серыял «Крымінальная Расія. Сучасныя хронікі». Фільм 8-ы. «Забіць парuску». Частка 2-я.
10.30 Дог-шоу «Я і мой сабака».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.25 «Стары тэлевізар» успамінае: «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 15-я.
13.15 Маст. фільм «Дзяўчынка з горада».
14.35 Мультсерыял «Назад у будучыню».
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя». «Стварэнне зорак». Частка 2-я (Вялікабрытанія).
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Маст. фільм «Блакітнае неба» (ЗША).
21.50 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «У ролі бацькі» (ЗША).
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Ток-шоу «Змрок».
0.05 «Залаты грамафон». Музычная праграма НТБ і «Рускае радыё».

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 «Свавольнікі».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Шалёны Макс».
20.00 Урокі французскай мовы.
20.30 Мультфільм «Вясёлыя мелодыі».
20.40 Адпачынак і турызм.
20.45 Серыял «З надзеяй».
21.45 Тэлемагазін.
22.00 Фільм Фрэнсіса Копалы «Ад усяго сэрца».

Серада, 15 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.30 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...»
8.50 Музычны антракт.
9.05 ТБ — школе. Гісторыя Беларусі. 7-ы клас.
9.35 Шматгалоссе.
10.05 Тураб'ектыў.
10.25 Аўта-парк.
10.40 Серыял «Справы судзейскія».
11.30 «Усе мы родам з дзяцінства». Трэці Усебеларускі тэлефестываль юных талентаў.
12.25 «А музыка гучыць...»
13.10 «На ўсё астатняе жыццё... Маст. фільм. 2-я серыя.
14.20 Роднае слова.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.45 «5 х 5».
16.15 «Спектр. Галерэі XX стагоддзя».
16.35 Навакольнае асяроддзе.
17.00 Маналог.
17.30 Лёс мой і надзея.
18.20 Серыял «Справы судзейскія».
19.10 «Успамінаў доўгі рой». Відэазамалёўка.
19.15 Беларускі хіт-парад.
19.20 «Сёння з вамі...»
20.10 Музыка без межаў.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 «Начны ўцякач». Маст. фільм (ЗША).
23.50 Каралеўскае паляванне.
0.45 Цёмны пакой.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.30 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.05 Тэма.
9.50 У свеце жывёл.
10.25 Джэнтльмен-шоу.
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Мультсерыял «Чараўнік з краіны Оз».
14.45 Класная кампанія.
15.10 Покліч джунгляў.
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.00 Надвор'е.
18.05 Гадзіна пік.
18.30 «Залатая ліхаманка»..
19.10 Чалавек і закон.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Фільм «Радня».
22.40 Футбол. 1/4 фіналу. «Аланія» (Уладзікаўказ) — «Рубін» (Казань).

«Расія»
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 Медыцынскі веснік.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 «Брадвей нашага юнацтва». Дак. серыял.
8.30 Подыум д'АРТ.
9.05 «Санта-Барбара».
13.30 Серыял «Італьянскі рэстаран».
14.20 «Маленькі бадзяга».
14.50 Серыял «Солці».
15.45 Намінант «ТЭФІ». Гэта Масква. Дак. фільм.
16.30 На дарогах Расіі.
16.55 Красворд.
17.25 Лірычная драма «Чалавек-снарад» (Італія).
19.00 Весткі.
19.35 Падрабязнасці.
19.55 «Санта-Барбара.
21.00 Серыял «Пецярбургскія тайны».
22.05 Серыял «Пуаро Агаты Крысці».
23.15 Дзяжурная часць.
23.30 Жывая калекцыя.
0.30 Бяссонніца.

«Культура»
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 Праграма перадач.
9.10 «У людзях». Маст. фільм.
10.50 Відэапаэзія. «Італія мая».
11.05 «Сучасная харэаграфія». Аляксей Ратманскі.
11.30 Праграма перадач.
11.35 «Графіня Эльвіра». Тэлефільм.
12.30 Вобраз жыцця.
13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
13.15 «С. Рахманінаў». Відэафільм 1-ы.
13.40 «Культура гарадоў свету».
14.00 «Парыжскі часопіс».
14.30 «Музычны экспромт».
14.45 Разам з Фафалем.
15.05 «Падарожжа ў часе».
15.50 І. Стравінскі. «Вясна свяшчэнная».
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Акадэмія спорту.
17.30 «Кіно плюс».
18.00 «Любімыя імёны».
19.05 Мультфільм.
19.15 Цуд-казка.
19.50 Востраў А. Сакурава.
20.45 Пасля навін...
21.05 «Мае універсітэты». Маст. фільм.
22.45 «Неўскі праспект». Відэафільм.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.50 Лепшыя цыркі свету.
9.15 Паліцэйскія будні.
9.30 Герой дня без гальштука.
10.00 Свая гульня.
10.30 Лялькі.
10.40 «Асяроддзе».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.25 Крымінальны фільм «Тайны Паўднёвай Караліны» (ЗША).
13.15 Маст. фільм «Апошнія халады».
14.20 Мультфільм «Пра Пятрушку».
14.35 «Назад у будучыню».
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя». «Махамед Алі — «Я самы вялікі!»
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Дэтэктыўная камедыя «Сеткі зла» (ЗША).
22.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. «Барусія» (Дортмунд, Германія) — «Рэал» (Мадрыд, Іспанія).
23.35 Сённячка.
0.00 Сёння апоўначы.
0.15 Дзённік Лігі чэмпіёнаў.

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Тэлефільм «Свавольнікі».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Шалёны Макс».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 Мультфільм «Вясёлыя мелодыі».
20.45 Серыял «З надзеяй».
21.45 Формула бяспекі.
22.15 Баявік «Зона ваенных дзеянняў».

Чацвер, 16 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.20 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...»
8.50 Прэм'ера песні.
9.05 Сядзіба.
9.30 Тэлебом.
10.30 Серыял «Справы судзейскія».
11.20 Каралеўскае паляванне.
12.00 Госці ў хату.
12.25 Музыка без межаў.
13.15 «На ўсё астатняе жыццё...» Маст. фільм. 3-я серыя.
14.20 «Кінаальманах «Беларусь».
14.30 «Паміж мінулым і будучыняй».
15.15 ТБ — школе. Беларуская літаратура.
15.45 «Вясёлкавы карагод».
16.05 Напярэдадні будучыні.
16.25 Роднае слова. Кнігазбор.
17.00 «І мацярынскі чуецца напеў». Дак. фільм.
17.30 Канцэртны сезон.
18.20 Серыял «Справы судзейскія».
19.10 Відэазамалёўка.
19.15 Беларускі хіт-парад.
19.20 «Сёння з вамі...»
20.00 Зроблена ў Беларусі.
20.15 Крымінальная хроніка.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Слова на аконнай шыбе» (ЗША).
23.50 Крок.
00.35 Акалада.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.30 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.00 Чалавек і закон.
9.35 Пакуль усе дома.
10.10 Хатняя бібліятэка.
10.20 Адгадай мелодыю.
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Мультсерыял «Неверагодныя прыгоды Джоні Квеста».
14.40 Класная кампанія.
15.10 «50 х 50».
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.00 Надвор'е.
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Адгадай мелодыю.
19.00 «Ералаш». Кіначасопіс.
19.15, 20.45 Футбол. 1/2 фіналу. «Лакаматыў» (Масква) — «Штутгарт» (Германія).
21.40 Маст. фільм «Калі дрэвы былі вялікімі».
23.45 Праграма перадач.

«Расія»
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.55 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 Свет здароўя.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 Своечасова.
8.30 Сам сабе рэжысёр.
9.05 «Санта-Барбара».
13.30 Серыял «Італьянскі рэстаран».
14.20 Серыял «Маленькі бадзяга».
14.50 Серыял «Солці».
15.45 Намінант «ТЭФІ». «Гэта Масква». Дак. фільм.
16.30 Вашы любімыя мелодыі.
16.45 Прагноз надвор'я.
16.50 Каханне з першага погляду.
17.20 Прыгодніцкі фільм «Ноч тарнада» (ЗША).
18.35 Падрабязнасці.
19.55 «Санта-Барбара».
21.00 «Пецярбургскія тайны».
22.05 Серыял «Прытворшчык».
23.10 Дзяжурная часць.
23.25 Лепшыя гульні НБА.
00.05 Піцерскі рок-фестываль-96.
00.50 Прагноз надвор'я.
00.55 Бяссонніца.

«Культура»
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 Акадэмія спорту.
7.40 «Кіно плюс».
8.10 Загадка К. Ф.
8.35 «Тэатральная правінцыя?»
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Мае універсітэты». Маст. фільм.
10.45 «Музычны экспромт».
11.05 «Часоў сувязная ніць».
11.20 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
11.30 Праграма перадач.
11.35 Іраклій Андронікаў. «Старонкі вялікага мастацтва».
13.15 «С. Рахманінаў». Відэафільм 2-гі.
13.45 «Культура гарадоў свету».
14.00 «Пасольскія вечары».
15.05 «Падарожжа ў часе».
15.50 Піна Буш і іншыя...
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Да юбілею Тэатра оперы і балета імя М. П. Мусаргскага.
18.00 Новае кіно.
18.25 Класічная гітара.
18.40 Выбранае-2000.
19.15 Цуд-казка.
19.50 Выбранае-2000.
20.45 Пасля навін...
21.05 «Венгерскі набоб». Маст. фільм.
22.35 «Час свету».

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску»
9.15 Тэлегульня «Ключы ад форта Баярд».
10.45 Мультфільм «Хто і Ко».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.20 Надвор'е. Прагноз НТБ.
11.25 «Стары тэлевізар» успамінае: «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 16-я.
13.15 Маст. фільм «Пасля вайны — мір».
14.35 Мультсерыял «Назад у будучыню».
15.20 Праграма для дзяцей «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя» «Махамед Алі — «Я самы вялікі!». Частка 2-я (Вялікабрытанія.
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Хакейны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Баявік «Бессмяротныя» (ЗША).
21.50 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «Сыны Тандэра»». Частка 1-я (ЗША).
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Хакей. Матч чэмпіянату НХЛ.

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Тэлефільм «Свавольнікі».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Шалёны Макс».
20.00 Навіны «К-відэа».
20.30 Мультфільм «Вясёлыя мелодыі».
20.40 Медыцына і здароўе.
20.45 Серыял «З надзеяй».
21.45 Тэлемагазін.
22.00 Камедыя «Вернасць».

Пятніца, 17 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.30 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...» Дырэктар беларускага дзіцячага хоспіса псіхолаг Ганна Гарчакова.
8.50 Спажывецкая карзінка. Сацыяльна-эканамічная праграма.
9.05 ТБ — школе. Беларуская літаратура. 11-ы клас. Андрэй Макаёнак і яго трагікамедыя «Зацюканы апостал».
9.35 Лёс мой і надзея. Сацыяльная рэабілітацыя інвалідаў.
10.00 Пераход. Праграма для падлеткаў.
10.30 «Справы судзейскія». Серыял.
11.25 Зорная ростань. Тэлеконкурс маладых артыстаў эстрады.
12.00 Тэлевізійны Дом кіно. Навіны беларускага кінематографа.
12.25 «А музыка гучыць...» Джазавыя кампазіцыі Ігара Сацэвіча.
13.15 «На ўсё астатняе жыццё...» Маст. фільм. 4-я серыя.
14.20 Мультфільм.
14.35 «Шлях да самога сябе». Мастак Сяргей Жылевіч.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.50 «Партрэт майго настаўніка». Настаўнік гісторыі СШ № 44 Мінска С. Б. Гарбіцкі.
16.10 «Куды пайсці вучыцца?» Спецыяльныя навучальныя ўстановы.
16.35 Кола часу. «Генерал Карбышаў».
17.00 Урокі Н. Наважылавай.
17.35 «Пад знакам кахання». Дак. фільм.
18.20 «Справы судзейскія». Серыял.
19.15 Беларускі хіт-парад.
19.20 «Успамінаў доўгі рой». Відэазамалёўка.
19.25 «Сёння з вамі...» Лаўрэат міжнародных прэмій рэжысёр-кінадакументаліст Сяргей Лук'янчыкаў.
20.05 Парламенцкі веснік.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 «Цэптэр» прадстаўляе. «Пад падазрэннем». Маст. фільм (ЗША).
23.50 Абібок.
0.20 Аўта-парк.
0.45 Відзьма-нявідзьма.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.10 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына». Серыял.
9.05 Клуб падарожнікаў.
9.55 Смак.
10.15 Дамашняя бібліятэка.
10.25 Грай, гармонік любы!
11.15 Праграма «Разам».
14.20 «Ільля Мурамец». Фільм-казка.
16.05 Вуліца Сезам.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына». Серыял.
18.05 Надвор'е.
18.10 Здароўе.
18.45 Поле цудаў.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 «34-ы скоры». Маст. фільм.
22.25 Погляд.
23.25 Фільм Андрэя Таркоўскага «Люстэрка».
1.20 Праграма перадач.

«Расія»
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.55 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 «Стронг» прадстаўляе.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 «Дзіцячыя мары». Дак. фільм (Нарвегія). «Стаць каралевай». Дак. фільм (Расія).
8.30 Планета Спорт.
9.05 «Санта-Барбара». Серыял.
13.30 «Італьянскі рэстаран». Серыял.
14.20 «Маленькі бадзяга». Серыял.
14.50 «Солці». Серыял.
15.45 Намінант «ТЭФІ». «Гэта Масква». Дак. фільм.
16.30 Красворд.
17.00 Прагноз надвор'я.
17.05 «Розныя лёсы». Фільм.
19.35 Падрабязнасці.
19.55 «Санта-Барбара». Серыял.
21.00 Сам сабе рэжысёр.
21.30 Маскі-шоу.
22.20 «Казка на ноч». Крымінальная драма.
0.10 Дзяжурная часць.
0.25 «Бязвінная ахвяра». Псіхалагічны дэтэктыў (Аўстралія).
1.50 Прагноз надвор'я.
1.55 Бяссонніца.

«Культура»
7.00 Праграма перадач.
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 «Парадоксы гісторыі». «Пецярбургская Венера».
7.50 «Апекуны». Спектакль. Частка 2-я.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Апекуны». Частка 2-я.
10.20 Музычны экспромт.
10.30 Паэзія садоў.
11.05 «Культура — гісторыя». «Загадкі Янтарнага пакоя».
11.30 Праграма перадач.
11.35 «Сустрэчы на Уздзвіжанцы». Барыс Пакроўскі.
12.30 А. Чэхаў. «Пра любоў». Чытае Р. Плят.
13.15 «С. Рахманінаў». Відэафільм 3-ці.
13.45 «Культура гарадоў свету». «Край мінеральных вод».
13.55 «Хто там...» Праграма В. Верніка.
14.20 Крэда.
14.35 Музычны экспромт.
14.45 Разам з Фафалям.
15.05 «Падарожжы ў часе». Мастацтва рэжысёра. А. Ганчароў і Г. Таўстаногаў. Аўтарская праграма Н. А. Крымавай.
15.50 Па святых месцах.
16.15 Мультфільм.
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «Кругаварот». Дак. дэтэктыў.
17.20 «Музыка з Пецярбурга». Юбілей Алега Вінаградава. Перадача 2-я.
18.00 Баярскі двор.
19.15 Цуд-казка.
19.50 І. Брамс. «Канцэрт для скрыпкі з аркестрам».
20.30 «Pro memoria». «Погляд на свет «падстрыжанымі вачамі».
20.45 Пасля навінаў.
21.05 «Лёс Золтана Карпаці». Маст. фільм.
22.25 Музычны антракт.
22.30 «Куміры». Н. Усатава.
23.20 Праграма перадач.

НТБ
5.00 Сёння раніцай.
8.05 Надоечы-78.
9.15 «Мае універсітэты». Маст. фільм.
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.20 Надвор'е.
11.25 «Стары тэлевізар» успамінае. «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 17-я.
13.15 Алена Кузняцова і Мая Булкагава ў фільме «Рабінавыя ночы».
14.25 «38 папугаяў». Мультфільм.
14.35 «Назад у будучыню». Мультсерыял.
15.20 «Вуснамі дзіцяці». Тэлегульня.
15.50 «Каханне і тайны Сансет Біч». Серыял.
16.40 «Вынікі стагоддзя». Дак. серыял. «За жалезнай заслонай». Частка 1-я (Вялікабрытанія).
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Рускі дэтэктыў. Усевалад Санаеў, Тамара Сёміна і Аляксандр Калягін у фільме «Чорны прынц».
20.40 Праграма на біс. «Лялькі».
21.35 Фільм Андрэя Таркоўскага «Страсці па Андрэю». Аўтарскі варыянт фільма «Андрэй Рублёў». 1-я і 2-я серыі.

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 «Эні — каралеўская прыгода».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 «Вясёлыя мелодыі». Мультфільм.
20.40 Аўтамабілі і запчасткі.
20.45 «З надзеяй». Серыял.
21.45 Спорт-action.
22.10 Адпачынак і турызм.
22.15 Фантастычны фільм «Яны жывуць сярод вас».

Субота, 18 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 15.00 Навіны.
8.20 «Ісус з Назарэта». Маст. фільм. 3-я серыя.
9.20 «Я малюю».
9.35 Здароўе.
10.00 Сталіца.
10.20 Тэлевізійны Дом кіно.
10.50 «Усё нармальна, мама!»
11.25 Вока.
11.45 Вяршыня свету.
12.10 Зроблена ў Беларусі.
12.30 Н. Мардзюкова, Л. Кураўлёў, М. Казакоў у маст. фільме «Леў Гурыч Сінічкін».
13.45 «Архітэктурныя помнікі Беларусі». Відэафільм.
13.50 Чацвёртае вымярэнне. Навукова-папулярная праграма.
14.15 Тэлеспорт.
15.15 Тэлебом. Фестываль беларускай дзіцячай эстраднай песні.
15.55 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Белшына»—«Лакаматыў-96".
16.45 «Вясна вачамі мастака Уладзіміра Ткачэнкі». Тэленарыс.
17.50 Ток-шоу «Гэта мая работа». Прафесія — пекар.
18.15 Дрэва жыцця. Тэленарыс аб сям'і Скумсаў з Мінска.
18.40 «Брадвей на Маскоўскай». Музычна-забаўляльная праграма з удзелам артыстаў Маладзёжнага тэатра эстрады.
19.30 «З дакладных крыніц».
19.50 Беларускі хіт-парад. Вынікі тыдня.
20.05 Ток-шоу «Карамболь» з удзелам групы «Арыя».
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 Брыджыт Фасе ў маст. фільме «Таямнічая жанчына» (Францыя).
23.25 Трэці тайм.
23.55 Святочнае богаслужэнне на Вялікдзень з Кафедральнага Свята-Духава сабора ў Мінску. Прамая трансляцыя.

ГРТ
6.50 «Зачараваны вандроўнік». Маст. фільм.
8.40 Лато-Мільён.
8.45 Слова пастыра.
9.00, 14.00, 16.50 Навіны.
9.10 Дамашняя бібліятэка.
9.30 Надзея Бабкіна ў праграме «Паддашак». Шоу братоў Пілотаў.
10.00 «Каламбур». Гумарыстычны часопіс.
10.35 «Ранішняя пошта» з Юрыем Нікалаевым.
11.10 Смак.
11.30 Вяртанне Траццякоўкі. Гісторыя аднаго шэдэўра.
11.55 Аляксей Пятрэнка і Мая Булгакава ў фільме «Развітанне». 1-я і 2-я серыі.
14.20 Леў Нікалаеў у праграме «Цывілізацыя».
14.50 Амерыка з М. Таратутам.
15.20 У свеце жывёл.
16.00 Футбол. Чэмпіянат Расіі. ЦСКА—«Дынама» (Масква).
17.50 «Архангельскія навелы». Мультфільм.
18.20 «Не страляйце ў белых лебедзяў». Маст. фільм. 1-я серыя.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.55 «Не страляйце ў белых лебедзяў». 2-я серыя.
22.20 Вялікдзень Хрыстовы. Трансляцыя богаслужэння з Богаяўленскага кафедральнага сабора.

«Расія»
6.00 Ранішні экспрэс.
6.50 Раніца селяніна.
7.20 «Чырвоная кніга». Экалагічная экспедыцыя РТР.
7.50 «Алімпіонікі», «Лабірынт». Мультфільмы.
8.30 «Пазваніце Кузю!»
9.00 Своечасова.
9.30 Добрай раніцы, краіна.
10.15 Пошта РТР.
10.40 «Ва ўсіх на вуснах». Праграма Наталлі Дар'ялавай.
11.10 «Чарадзей. Краіна Вялікага дракона». Серыял.
12.05 Урмас От з Галінай Вішнеўскай.
13.00, 19.00 Весткі.
13.30 Людзі і грошы.
14.00 Федэрацыя.
14.50 «Закон і парадак».
15.45 «Перадвелікодны тыдзень на Святой зямлі». Трансляцыя з Іерусаліма.
16.15 Намінант «ТЭФІ». «Гэта Масква». Дак. фільм.
16.40 Творчы вечар В. Дабрыніна.
17.40 «Мая сям'я».
18.30 «Дар жыватворнага агню». Трансляцыя з Іерусаліма.
18.45 «Мая сям'я». Працяг праграмы.
19.40 «Аншлаг» і К°.
20.45 Аляксей Баталаў і Іна Макарава ў меладраме «Дарагі мой чалавек».
22.40 Званы.
22.55 Святочная велікодная служба ля труны Гасподняй з Богаяўленскага сабора. Зварот патрыярха.
0.20 Песнапенні рускага Вялікадня ў велікодную ноч.

«Культура»
9.05 «Вялікі бар'ерны рыф». Дак. фільм.
9.35 Дыяпазон.
10.35 Ток-шоу «Наўздагад».
11.05 «Грахі Гаральда Дыдлбака». Маст. фільм.
12.45 Артадокс.
13.00, 21.00 Навіны культуры.
13.15 «Цені». Спектакль.
15.00 Навіны дня. Хроніка чалавецтва.
15.15 «Паэт у Расіі больш, чым паэт». Аўтарская праграма Я. Еўтушэнкі.
15.40 Паклоннікам Тэрпсіхоры.
15.55 Чароўны чамадан.
16.10 «Успышка». Навіны фестывальнага кіно.
16.30 «Асабістая справа». Ігар Шабдурасулаў.
17.00 Навіны.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Парадоксы гісторыі. «Смерць у Венецыі».
17.40 Мультфільм.
17.50 «Лёс, лёсам, пра лёс». «Божа, асвятлі нас тварам сваім...»
18.50 «З музычнай калекцыі канала «Культура». Перадача 2-я.
19.20 Цуд-казка.
19.35 «Жыў пеўчы дрозд». Маст. фільм.
21.20 «Мая анталогія». М. Казакоў.
21.50 С. Рахманінаў. «Усяночная».
22.30 «Вобраз Нябеснага Горада на рускай зямлі». Трансляцыя велікоднага богаслужэння з новага Іерусаліма.

НТБ
7.00 «Багатая нявеста». Камедыя.
8.30 «Вяртанне на планету Малпаў». Мультсерыял.
9.00 Сёння раніцай.
9.10 Крымінал. «Шчырае прызнанне».
9.30 «Зразумей мяне». Тэлегульня.
10.00 Свет прыгод і фантастыкі. «Зена — каралева воінаў».
10.45 Ад «Вінта»!
11.00 «Рэйтынг прэсы» з Аляксандрам Герасімавым.
11.30 «Залаты грамафон». Музычная праграма НТБ і «Рускага радыё».
11.45 Ігар Касталеўскі і Настасся Вярцінская ў фільме «Безыменная зорка».
14.00 Вяселле.
14.30 Свая гульня.
15.00 Сёння ўдзень.
15.15 Суд ідзе.
16.05 «Дэтэктыў Нэш Брыджэс». Серыял (ЗША). «Начны цягнік».
17.00 Дог-шоу «Я і мой сабака».
17.30 Герой дня без гальштука.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.35 «Усяго» з Віктарам Шандаровічам.
18.50 Анатоль Папанаў і Вера Арлова ў фільме «Дзеці Дон Кіхота».
20.45 Лялькі.
21.35 Надоечы-79.
22.25 Алег Янкоўскі, Андрэй Міронаў, Аляксандр Абдулаў, Яўген Лявонаў і Яўгенія Сіманава ў фільме «Звычайны цуд».
0.45 «Футбольны клуб» прадстаўляе чэмпіянат Расіі. 4-ы тур.

8-ы канал
15.00 Джойс Маер «Жыццё ў слове».
15.30 Урокі французскай мовы.
16.00 Фантастычны баявік «Шалёны Макс».
19.00 «Алімпійскія гульні звяроў». Мультфільм.
19.55 Відэатавары.
20.00 «З надзеяй». Серыял.
21.30 Медыцына і здароўе.
21.45 «Мадам Батэрфляй». Фільм-опера.

Нядзеля, 19 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 15.00 Навіны.
8.20 «Ісус з Назарэта». Маст. фільм. 4-я серыя.
9.20 Усё пра ўсё.
9.45 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
10.10 «Усё нармальна, мама!»
10.45 Беларускі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
11.15 Арсенал.
11.40 Віншаванне мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсёй Беларусі са святам Вялікадня.
11.50 Сутнасць. Святочная праграма.
12.20 Вас выклікае Спартландыя.
13.10 Творчы вечар заслужанага артыста Беларусі канцэртмайстра Георгія Каранта.
14.10 Алімп.
14.30 Запрашаем на вячоркі. «Вылікдзень». Фальклорная група з вёскі Рудня-Марымонава Гомельскага раёна.
15.15 Сяляне. Івацэвіцкі раён.
15.40 АРТ-клуб. Сустрэча з дзеячамі беларускіх тэатраў.
16.10 Зорная ростань. Тэлеконкурс маладых артыстаў эстрады.
16.50 А. Фрэйндліх, І. Уладзіміраў у маст. фільме «Старамодная камедыя».
18.25 Тэленавігатар.
18.45 «Запрашэнне». Нядзельны вечар з Галінай Хаймінавай.
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.50 Тэлебарометр.
21.05 Стадыён.
21.30 «Аўстралійскае танга». Маст. фільм (Аўстралія).
23.05 «Рызыка-версія». Тэлегульня.
23.35 Прэм'ера песні.
23.50 «У джазе толькі дзяўчаты».
0.15 «Бархатны сезон».

ГРТ
6.50 Алена Коранева ў фільме «Яраслаўна, каралева Францыі».
8.25 «Дысней-клуб». «Качыныя гісторыі»
8.55 Спортлато.
9.00, 14.00, 23.10 Навіны.
9.10 «Бесталковыя нататкі» Дзм. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.10 Ранішняя зорка.
11.00 Служу Расіі!
11.30 Грай, гармонік любы!
12.00 Сялянскія ведамасці.
12.30 «Падводная адысея каманды Кусто». Серыял. «Рака каралёў».
13.25 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
14.20 Клуб падарожнікаў.
15.05 Футбольны агляд.
15.40 «Дысней-клуб». «Новыя прыгоды Віні-Пуха», «Чып і Дэйл спяшаюцца на дапамогу».
16.35 Леанід Якубовіч у тэлегульні «Кола гісторыі».
17.25 «Ералаш».
17.50 «Залатая серыя». «Ермак». 1-я і 2-я серыя.
19.55 Кінаафіша.
20.00 Час.
20.35 КВЗ-98.
22.40 Людміла Чурсіна ў праграме Андрэя Макарэвіча «Абажур».
23.30 Валерый Залатухін у фільме «Пра тых, каго помню і люблю».

«Расія»
6.00 Ранішні экспрэс.
6.50 Служу Айчыне!
7.15 Асцярожна, мадэрн!
7.40 «Аншлаг» і К°.
8.30 «Гарадок».
9.00 Сам сабе рэжысёр.
9.25 Добрай раніцы, краіна.
10.15 Рускае лато.
10.55 «Чарадзей. Краіна Вялікага дракона». Серыял.
11.45 «Там-там». Праграма для падлеткаў.
12.40 Свет кніг з Леанідам Кураўлёвым.
13.00 Весткі.
13.30 Пульс.
14.00 Парламенцкая гадзіна.
14.50 «Закон і парадак».
15.45 Дыялогі пра жывёл. Дак. фільм «Натуральны адбор».
16.40 Зусім сакрэтна.
17.40 Старая кватэра. Год 1970-ы. Частка 1-я.
19.00 Люстэрка.
20.00 Тэатр + TV.
20.55 Музычны рынг — новае пакаленне. Лайма Вайкуле і «Чай удваіх» супраць Міхаіла Шуфуцінскага і «Смак мёду».
22.30 Армэн Джыгарханян, Наталля Гундарава, Віктар Мярэжка, Аляксандр Міхайлаў і Раман Вікцюк у праграме «Фрак народа».
23.25 Рускі бой.

«Культура»
9.05 «Пра царэвіча Елісея». Руская народная казка.
9.30 Карацей кажучы.
9.50 «Новыя прыгоды Ката ў ботах». Маст. фільм.
11.15 Мультфільм.
11.25 У Ігара Д.
11.55 Фармат.
12.15 Пецярбургскі гурмэ.
12.30 Кансіліум.
13.00, 21.00 Навіны культуры.
13.15 «Ключы сярэбраныя». Светлае ўваскрэсенне.
13.45 Падарожжы і вандроўнікі. «Луізіянскі блюз». Дак. фільм.
14.40 Тэлесуфлёр.
14.55 Навіны дня. Хроніка чалавецтва.
15.10 «Гульні генія». Дак. фільм.
15.40 Кніжная скарбніца.
15.55 Блеф-клуб.
16.30 «Становішча рэчаў». Вынікі навінаў культуры.
17.00 Навіны.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.15 «Времен связующая нить». Строганаўскі палац.
17.30 Ціхі вечар з...
18.00 «Хрыстос уваскрэс». Дак. фільм.
18.55 Цуд-казка.
19.10 «Любімыя імёны». Аляксей Баталаў.
20.20 «Царская ложа». II Сусветны кангрэс віяланчэлістаў.
21.25 Над готыкай дахаў...
21.45 «Ад усяго сэрца». Маст. фільм.

НТБ
7.00 «Сказанне аб зямлі Сібірскай». Камедыя.
8.40 Мультсерыял.
9.00 Сёння раніцай.
9.10 Паліцэйскія будні.
9.30 «Зразумей мяне».
10.00 Свет прыгод і фантастыкі. «Зена — каралева воінаў».
10.45 Ад «Вінта»!
11.00 Вялікія грошы.
11.25 «Вуснамі дзіцяці».
12.00 Эраст Гарын і Мікалай Рыбнікаў у лірычнай камедыі Эльдара Разанава «Дзяўчына без адрасу».
13.30 «38 папугаяў», «Бабуля ўдава», «Як лячыць удава», «Куды ідзе сланяня». Мультфільмы.
14.00 «Рускае стагоддзе». Васіль Смыслоў у гутарцы з Андрэем Каравулавым.
14.30 «Крымінальная Расія. Сучасныя хронікі». Дак. серыял. Фільм 9-ы. «Маркі з Галандыі».
15.00 Сёння ўдзень.
15.15 «Ключы ад форта Баярд».
17.00 Вынікі. Уступ.
17.45 Луі дэ Фюнес у камедыі Клода Зідзі «Крылца ці ножка» (Францыя).
20.00 Вынікі.
21.00 Ігар Бочкін у дэтэктыве «Бархатаў і яго целаахоўнік».
23.15 Вынікі. Начная размова.
23.45 Вынікі. Спорт.

8-ы канал
15.00 Музычная праграма.
15.30 Царкоўны каляндар.
16.00 «Кніга джунгляў». Маст. фільм.
18.45 Sex pistols.
19.45 «Алімпійскія гульні звяроў». Мультфільм.
19.55 Медыцына і здароўе.
20.00 Фільм «Каралеўскае вяселле».
21.30 Навіны «К-відэа».
22.00 Нядзельны фільм.

УСЁ ПРА ЎСЁ

З ГІСТОРЫІ РЭЧАЎ...

Чалавецтва з удзячнасцю называе імёны тых, хто падараваў свету вечныя творы мастацтва. І чамусьці забывае, хто ашчасліўў людзей элегантным адзеннем, папоўніў наша жыццё незаменнымі зараз рэчамі.

Макінтош. Чалавек па прозвішчу Макінтош, англійскі хімік, заўважыў, што ў некалькіх месцах яго касцюм, забруджаны каўчукам, не прамакае. Так чалавецтва атрымала першы плашч.

Рэглан. Не думаў барон Рэглан увайсці ў гісторыю, калі заказваў краўцу касцюм з шырокімі рукавамі, якія б замаскіравалі яго знявечанае ў бітве пры Ватэрлоа плячо.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ ВЫ, ШТО...

...абцас пачаў ужывацца ўсяго чатыры стагоддзі таму і быў спачатку выключнай прывілеяй ваенных? Само слова «абцас» утварылася ад турэцкага «кахблук», якое ў сваю чаргу пайшло ад арабскага «каб» — пятка. Жаночыя туфлі і чаравікі на высокіх абцасах пайшлі ад маркізы дэ Пампадур — гэтая асоба была зусім малога росту. Прычым абцас быў адной з прымет саслоўнай прыналежнасці: чым больш вяльможная дама, тым вышэйшы абцас. Толькі з 1850 года ў Еўропе сталі выраблядь абутак для левай і правай нагі, да гэтага чаравікі вырабляліся сіметрычна. З таго часу і пачалася шпаркая эвалюцыя жаночага абутку, якая працягваецца па сённяшні дзень.

ВОСЬ ДЫК ПУДЗІЛЫ!

Апошнім часам у Германіі для таго, каб дзікія жывёлы не забягалі ў гарады, на абочынах буйных дарог і ўскрай жылых масіваў устанаўліваюць розныя надзіманыя фігуры з пластыку, якія выдзяляюць «чалавечы пах». Для чалавека гэтыя страшыдлы пахнуць, напрыклад, лімонам, а звяры адчуваюць іншае: масла, нашатырны спірт, кампаненты чалавечага поту. Цікава, што птушкі не баяцца такога пудзіла, але кабаны, алені, зайцы і дзікія козы перасталі выходзіць на дарогу і трапляць пад колы машын.

Па матэрыялах друку падрыхтавала Вікторыя КЛЯНОВІК.

Старонка Паўла Глобы

11 КРАСАВІКА, СУБОТА

Рэкамендацыі. Будзьце ўважлівымі і асцярожнымі, не рабіце неабдуманых учынкаў. Забароненыя любыя азартныя гульні, авантуры, бо вынік іх непрадказальны. Старайцеся менш часу знаходзіцца дома, а больш — на свежым паветры, на прыродзе, але не трэба шкодзіць дрэвы, нельга пілаваць, сячы іх, ламаць галінкі. Звярніце ўвагу на пахі, на знакі, звязаныя з імі. Пазбягайце спрэчак і канфліктаў, будзьце строгімі ў сваіх жаданнях. Спрыяльны час для наведвання рускай паравой лазні.

Прыметы. У гэты дзень сачыце за аблокамі. Выходзячы з дому, паглядзіце на неба. Калі яно воблачнае, то звярніце ўвагу на форму воблака, якая для вас будзе мець вялікае сімвалічнае значэнне. Калі, выходзячы з дому, вы адчулі вецер у спіну — дзень будзе ўдалым, вам дапамогуць. Калі ж вецер сустрэчны — дзень будзе няўдалым. Ветрам знесла паперу ці разбіўся посуд у доме — да ўдачы. Вас праследуюць дрэнныя пахі — знак трывогі, чагосьці кепскага. Наогул, пахі ў гэты дзень з'яўляюцца індыкатарам таго, на што вам трэба звярнуць увагу. Пах сена, травы азначае каханне. Водар кветак — да раскрыцця, тайнае стане яўным. Ваша цела пахне веснавымі кветкамі (для жанчын) ці свежаскошаным сенам (для мужчын) — значыць у вас ёсць магічная абарона, анёл-ахоўнік, усе беды вас пакінуць. Калі ў вас ветрам знесла капялюш, сумку, парасон, шалік і г. д. — указанне на тое, што вы прайшлі міма свайго шчасця ці з вас знята абарона. Паваліцца ці ўбачыць, як нехта паваліўся, — да страты сябра ці да зрыву якога-небудзь мерапрыемства ў гэты дзень, не будзе дарогі. Убачыць шмат дыму — знак сурокаў. Штосьці падае зверху побач з вамі — да няшчасцяў для вашых блізкіх.

Сны. Прарочыя сны, збываюцца вельмі хутка, трактуюцца прама. Убачыць некалькі сноў запар — знак спрыяльных перамен у жыцці. Бачыць агонь — да ўдачы і дапамогі. Бачыць дрэвы, быць у лесе — да новых знаёмстваў і заступніцтва. Купацца ў вадзе, бачыць ваду — да хваробы. Адчуваць вецер, лётаць у сне, бачыць вясёлку, аблокі — знак дапамогі і заступніцтва.

Ежа. Рэкамендуецца лёгкая ежа: салаты, зялёніва, арэхі, семкі, зялёны гарошак, фасоля, костачкавая садавіна. Карыснымі будуць сухія ячныя праснакі з разынкамі, цёртай карыцай, імбірам. Добра есці як мага больш садавіны і агародніны. Не рэкамендуюцца любыя мясныя стравы.

Адзенне. Аддайце перавагу няяркім, размытым тонам. Пазбягайце ўсяго стракатага, асабліва чырвонага і аранжавага колераў.

Медыцына. Слабыя падстраўнікавая залоза, эндакрынная сістэма, ныркі, мочавыводная сістэма, таму абцяжараны вывад шлакаў з арганізма, як вынік можа з'явіцца сып на скуры. Вельмі цяжкі дзень для дыябетыкаў, прытрымлівайцеся дыеты, не пераядайце.

Падрыхтавана да друку спецыяльна для «Звязды» астралагічным цэнтрам «АРБА».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. **ФАКС:** *68-27-79.* **E-mail:** *daily@zwyazda.belpak.minsk.by.* **http://www.zvyazda-daily.minsk.by.**

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 87.436. Індэкс 63850.
Зак. № 1961.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12